

איתי מק, עו"ד
Eitay Mack, Advocate
ايتاي مك، محام

רח' כ"ט בנובמבר 28/9, ירושלים ■ טל' 02-5877766, פקס 02-5877744
28/9 November 29 St., Jerusalem ■ Tel 02-5877766, Fax 02-5877744
eitaymack@gmail.com

יום שני 8 באוגוסט 2022

לכבוד יוסי כרמיל מנכ"ל חברת Cellebrite	לכבוד אמיר אשל מנכ"ל משרד הביטחון
--	---

שלום רב,

**הנדון: בקשה דחופה לעצור את הייצוא של המערכת לפריצת פלאפונים של
חברת Cellebrite לכוחות המשטרה של משטרת מוסווי באוגנדה**

1. מכתב זה נשלח בשם האזרחים/ות ופעילות/י זכויות האדם הישראלים פרופ' לואיז בית לחם, אברום בורג, פרופ' אווה אילוז, ד"ר ענת מטר, גדי שניצר, בלהה גולן זונדרמן, דניאל סילברמן, יונתן גר, פרופ' רות הכהן פינצ'ובר, רעיה רותם, עומר ארוילי, ד"ר רן שאולי, עודד אפרתי, גיא בוטביה, ורדית גולדנר, תמר כהן, נוני טל, חיה אופק, ד"ר צביה שפירא, עדית ברסלאור, גיא הירשפלד, אלונה כהן, שאול צ'ריקובר, נעמי קירשנר, נורה בנדרסקי, נפתלי ספיר, חנה בר"ג, שושי לונדון ספיר, מיקי פישר, פרופ' בן ציון מוניץ, דובי מורן, ד"ר אליוט כהן, פרופ' ורניקה כהן, ורד ביתן, דפנה בנאי, אמיר ביתן, עירית הלבאי, ד"ר סנאית גיסיס, רוני סגולי, מיכה לשם, רלה מזלי, אבשלום רוב, רחל חיות, ד"ר יונתן ניסים גז, אפרת לוי, ד"ר גלעד ליברמן, אמנון לוטנברג, ד"ר אילנה המרמן-ניראד, דורית זהבי, פרופ' דפנה גולן, אריאל נייזנה, קלאודיו קוגון, ג'סיקה נבו, עפר ניימן, ד"ר יהודית אלקנה, דליה קרשטיין, פרופ' יגאל ברונר, איתמר פיגנבאום ובשמי.
2. פניה זו נשלחת בהמשך לפניותינו אליכם בעניין ייצוא המערכת של חברת Cellebrite ליחידות משטרה של הונג קונג ובנגלדש, ליחידות החקירה של הדיקטטורות בבלארוס, בוונצואלה וברוסיה, ליחידות האחראיות לאכיפת החוק למניעת פשעי סייבר בפיליפינים ולכוחות המשטרה במחוזות שונים באינדונזיה.
3. בעקבות עתירות שהוגשו ולחץ ציבורי, חברת Cellebrite הודיעה שתפסיק לתת שירותים למשטרים ברוסיה, בלארוס, סין, הונג קונג ובנגלדש, אך סירבה להצהיר שתשבית את הציווד שלה שנמצא כבר בידיהם.
4. למרבה הצער, לאחרונה התברר לנו כי לפחות מאז יוני 2017 חברת Cellebrite מוכרת את המערכת שלה לפריצת פלאפונים גם לכוחות המשטרה של הדיקטטורה באוגנדה. בהיתן שהמשטרה היא זו שאחראית על ביטחון הפנים אך המשטרה מסתייעת ביחידות ביטחון ומודיעין אחרות (כולל הצבא וה-SFC), הרי שמכירת המערכת של חברת Cellebrite למשטרה משמעותה בפועל מכירתה גם לכל שלל כוחות הביטחון שמתערבים בביטחון הפנים.

5. כפי שיפורט בהמשך בהרחבה, מאז 26 בינואר 1986, שולטים באוגנדה הדיקטטור יורי מוסווי והמפלגה שלו (National Resistance Movement (NRM)). 34 השנים האחרונות באוגנדה מאופיינות בפשעי מלחמה והפרות חמורות ושיטתיות של זכויות אדם, אשר נועדו לאפשר את האחיזה המתמשכת של מוסווי במושכות השלטון.
6. כדבר שבשגרה באוגנדה, כוחות הביטחון ובפרט המשטרה נוהגים לחטוף, לעצור, לענות, לרצוח, להעלים ולתקוף פיזית פוליטיקאים ופעילים מהאופוזיציה, עיתונאים ואת חברי קהילת הלהט"ב.
7. מערכת חברת Cellebrite מסייעת ו/או עלולה לסייע בהפרות חמורות של זכויות האדם של אזרחי ואזרחיות אוגנדה, מפגניים, עיתונאים, פעילי אופוזיציה ולמען הדמוקרטיה, חושפי שחיתויות ומיעוטים דתיים ומיניים, וכן אנשי קשר, חברים ובני משפחה שלהם.
8. כפי שיפורט בהמשך בהרחבה, משמעות הפריצה למכשירי פלאפון באוגנדה עלולה להיות חטיפה, סחיטה, עינויים, הוצאה להורג ללא משפט, העלמה ושליחת חירות ללא הליך הוגן של אזרחים ואזרחיות שהם בעלי מכשירי הפלאפון, וכן של חברים וקרובי משפחה שלהם.
9. כפי שמוסבר במכתב שקיבלנו מאחד מעורכי הדין החשובים באוגנדה להגנה על זכויות אדם ואזרח, Andrew Karamagi, כוחות הביטחון מחרימים באופן שגרתי מכשירי פלאפון, ובין היתר החרימו את מכשיר הפלאפון שלו ושל שלושה עורכי דין אחרים:

HOME OFFICE OF ANDREW KARAMAGI

July 30, 2022

Dear Eitay Mack:

RE: CONFISCATION OF MOBILE PHONES AND ELECTRONIC GADGETS BY STATE SECURITY IN UGANDA

I am a Ugandan community organizer, human rights lawyer, and budding scholar.

In my line of work—given the prevailing repressive context—my formal duties and informal engagements often run into incidents of state-inspired harassment, intimidation, arrest, unlawful detention (without charge), and/or malicious prosecution. These excesses are meted out by paramilitary groups, the Police Force, intelligence operatives, and ruling party-affiliated vigilantes.

A commonplace feature of the foresaid violations is the confiscation (or sequestering) of mobile phones and similar devices, ostensibly for purposes of conducting investigations. This can be done during the quelling of a protest, a cordon-and-search operation, or a routine interrogation. Often, these phones/devices are never returned; if ever they are given back, they are often of no use since it is more likely than not that the security of the gadgets have been compromised by the installation of mal- or spyware. I have experienced this before and chose not to use my phone again even after it was returned—following public outcry about my mistreatment. My three colleagues' phones were never returned. Whereas the retention of the device(s) may be recorded by official documentation (a Police Form whose data information is not stored in any other format), that is as far as the formalities go.

Suffice to mention that a citizen whose gadget has been taken "to aid investigations" may not know which officer, unit, or department will operate it. Worse, due to poor storage and handling, devices are often destroyed in the process, in which it is not easy to hold a particular person or office accountable. Effectively this amounts to confiscation of personal property. This is due to the highly informalised, cavalier, distorted, and scattered architecture of law enforcement in Uganda—thereby compounding already existing threats to the right to privacy.

Sincerely,

Andrew KARAMAGI

10. כיצד ייתכן שעל אף הצהרת משרד הביטחון בפני השופטת רחל ברקאי (עת"מ 28312-05-19) שהינו מגלה "רגישות גבוהה במיוחד לנושא של פגיעה בזכויות אדם", מנכ"ל משרד הביטחון מאפשר שוב ושוב למכור מערכת לפריצת פלאפונים לכוחות ביטחון במשטרים לא

דמוקרטיים שכולאים בגין עבירות דרקוניות, מבצעים עינויים, מוציאים להורג ומעלימים אזרחים ואזרחיות?

11. אין למנכ"ל משרד הביטחון סמכות חוקית כלשהי לסייע לפגיעה בפרטיות, לשלילת חירות וחופש הביטוי, להפללה פוליטית, לסחיטה, לחטיפה, לעינויים, להוצאה להורג ולהעלמה של אזרחים ואזרחיות באוגנדה, בגלל דעותיהם הפוליטיות, עבודתם העיתונאית או השתייכותם למיעוטים אתניים ומיניים. נהפוך הוא, החוק הישראלי והחוק הבין-לאומי אוסרים על סיוע כזה.

12. בפסקה 19 לפסק דינו של המשנה לנשיאה (בדימוס) השופט חנן מלצר בתיק בשפ 1758/20 יונתן אוריך נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 26.1.2021), הוא התייחס למשמעות הפריצה לפלאפונים: "כל חדירה לטלפון סלולרי המשמש לצרכיו האישיים של אדם – פוגעת באופן חמור ביותר בפרטיותו, ולפיכך יש צורך לקבל מראש צו שיפוטי לצורך זה, וגם צו שכזה, ככל שניתן, חייב לציין במפורש את מטרות החיפוש וכן יש לקבוע בו תנאים שיבטיחו שהחוקרים לא יפגעו בפרטיות של האדם בו מדובר מעבר לנדרש. ההגבלות הללו מלמדות עד כמה פוגענית והרסנית היא החדירה מבלי שהתקבל צו שיפוטי (או הסכמה בתנאי הלכת בן חיים), כאשר החוקרים יכולים לכאורה לשוטט בטלפון הסלולרי כאוות נפשם ולשאוב ממנו חומרים ללא הגבלה".

13. השופט יצחק עמית התייחס בפסק דינו בתיק בש"פ 6071/17 מדינת ישראל נ' פישר (פורסם בנבו, 27.08.2017), להיקף החומרים שאותם ניתן לדלות מהפלאפון ובהתאם חומרת הפגיעה בזכות לפרטיות במהלך החיפוש בתוכו: "מדובר בחומר רב שדרכו ניתן ללמוד גם על 'סיפור חייו' של המשתמש. למעשה לא מדובר רק בסיפור חיים המשוורטט בקווים כלליים, אלא בפרטי הפרטים של חיי היומיום של האדם – מקומו בבוקר ועד לכתו לישון דרך המקומות בהם שהה, האנשים עימם שוחח ותכני השיחה ('סוד השיח'), רעיונות, הגיגים, תחביבים, חברים, ידידים, מידע אינטימי ומידע עסקי, תחומי עניין וסקרנות (האתרים אליהם גולש המשתמש) ועוד. עמדתו על מקצת מן הדברים בע"פ 8627/14 דביר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.7.2015) לגבי הטלפון הסלולרי: 'הסמארטפון הפך זה מכבר לידידו הטוב של האדם. דומה כי לא תהא זו הפרזה לומר כי בטלפון הסלולרי טמון סיפור חייו של האדם בהאידנא, באשר אצורים בתוכו רגעים וזכרונות משמעותיים מחייו של אדם, לצד מידע ופרטים חיוניים לתפקודו היומיומי – תמונות של עצמו ושל יקיריו, כתובות ומספרי טלפון של קרובים ומכרים, יומן, פתקי תזכורות ולוח שנה, ועוד. [...] הסמארטפון משמש גם כמחשב, גם כמצלמה, גם כטלפון ועוד פונקציות רבות, בגינם נתפס המכשיר בעיני רבים ל'צינור' אל העולם שבחוץ, ואף לפלטפורמה באמצעותה אנשים מנהלים מערכות יחסים חברתיות. [...] הסמארטפון הוא מעין כספת ניידת המכילה תמונות, לעיתים תמונות רגישות, התכתבויות אישיות ומידע פרטי, ולעיתים אף סודי [...]. מרבית המכשירים הסלולריים הנמכרים כיום, הינם 'מכשירים חכמים', שמהווים לרוב גם שער כניסה לשלל נכסיו הדיגיטליים של האדם – חשבון דואר אלקטרוני, חשבון פייסבוק ורשתות חברתיות נוספות, אפליקציות עם גישה לחשבון הבנק וכיוצא באלה. [...] היסטוריית הגלישה יכולה לספר לא רק על תחומי העניין של המשתמש אלא גם על הנעשה במוחו. המשתמש עצמו אינו מודע לעיתים לכך שהמחשב או הטלפון הנייד משרטטים את סיפור חייו. כך, לדוגמה,

הטלפון הנייד יכול לספר לנו היכן היה המשתמש בכל עת, בבחינת "האח הגדול" העוקב אחר תנועותיו....".

14. יצוין כי בדצמבר 2020 הוגשה עתירה לעצור את הייצוא הביטחוני ליחידת ה-SFC והמשמר הנשיאותי באוגנדה (עת"מ 12305-12-20), בהתאם לחוק הפיקוח על יצוא ביטחוני, תשס"ז-2007, אך המערכת של חברת Cellebrite לא הייתה כלולה בה שכן לא ידוע לנו על הייצוא שלה. בכל מקרה, פסק הדין שניתן לאחר התחייבויות והסברים שונים של נציגי משרד הביטחון והחוץ לא סתם את הגולל על פניות נוספות בעניין הייצוא הביטחוני לאוגנדה (לבקשת משרד הביטחון, ניתן צו איסור פרסום על פסק הדין).

הראיות לגבי הייצוא של מערכת חברת Cellebrite לכוחות המשטרה של הדיקטטורה באוגנדה

15. בעוד שהמשטר הדיקטטורי של מוסווי ניהג בחוסר שקיפות, ובפרט בכל הקשור לייבוא הביטחוני שנחשב לסוד מדינה, לרוע מזלם של משרד הביטחון וחברת Cellebrite, חברה מקומית באוגנדה פרסמה שלפחות החל מיוני 2017 היא מספקת למשטרה של אוגנדה את המערכת הפורנזית של חברת Cellebrite הקרויה UFED ויכולה לפרוץ הגנות במכשירי הפלאפון, לאסוף מידע מתוכם ולשחזר מידע שנמחק.

16. כך מתוארת היכולת הטכנולוגית של מערכת UFED, באתר האינטרנט של החברה¹:

The industry standard for accessing digital device data

Complicated locks, encryption barriers, deleted and unknown content, and other obstacles to reviewing device data can prevent critical evidence from coming to light. For investigations to get the fullest picture possible, forensic examiners and investigators need to be equipped with the latest technology. With support for more than 31K device profiles, and the widest device coverage from leading Android vendors and Apple, Cellebrite UFED is the market-leading solution for accessing digital data.

Use Cellebrite UFED to bypass locks, perform advanced unlocks, perform logical/full file system/physical extractions, perform selective extraction of apps data and cloud tokens and much more.

Key Benefits

- **Unlock devices with ease:** Bypass pattern, password or PIN locks and overcome encryption challenges quickly on popular Android and iOS devices.
- **Delve deep to extract more data:** Perform logical, file system and physical extractions to get the most data out of the digital devices.
- **Unsurpassed recovery methods:** Use exclusive bootloaders, automatic EDL capability, Smart ADB and more.
- **Supporting the broadest range of devices:** Extract data from mobile phones, drones, SIM Cards, SD cards, GPS devices and more.

Product Overview | Cellebrite UFED
www.cellebrite.com

1

¹ https://cf-media.cellebrite.com/wp-content/uploads/2020/06/ProductOverview_Cellebrite_UFED_A4.pdf

17. מדובר בחברת Preg-Tech Communications Ltd אשר יש לה משרדים פיזיים בבירות אוגנדה וקניה²:

Offices

The company has offices in Kampala, Uganda and Nairobi, Kenya

Contact:
Uganda

- Plot 15 Lugogo Bypass, Kololo, Nviri Lane
P.O.Box 22604 Kampala, Uganda
- +256 414 666829
- @pregtech
- Preg-Tech Communications Ltd
- Preg-Tech Communications
- info@preg-tech.co.ug
- www.preg-tech.co.ug

18. החברה מפרסמת ברשימת הפרויקטים שלה כי מכרה למשטרת אוגנדה את מערכת UFED וכן את הרישיונות והתוכנות הדרושות להפעלתה³:

Preg-Tech Kenya Limited Home About PTC Solutions Consultancy Contact Us

UGANDA POLICE FORCE (UPF) You are here / Home / Uganda Police Force (UPF)

June 2017
Supply and Installation of Computer Forensics Tools and Forensics Software Renewal

Description of Actual services provided

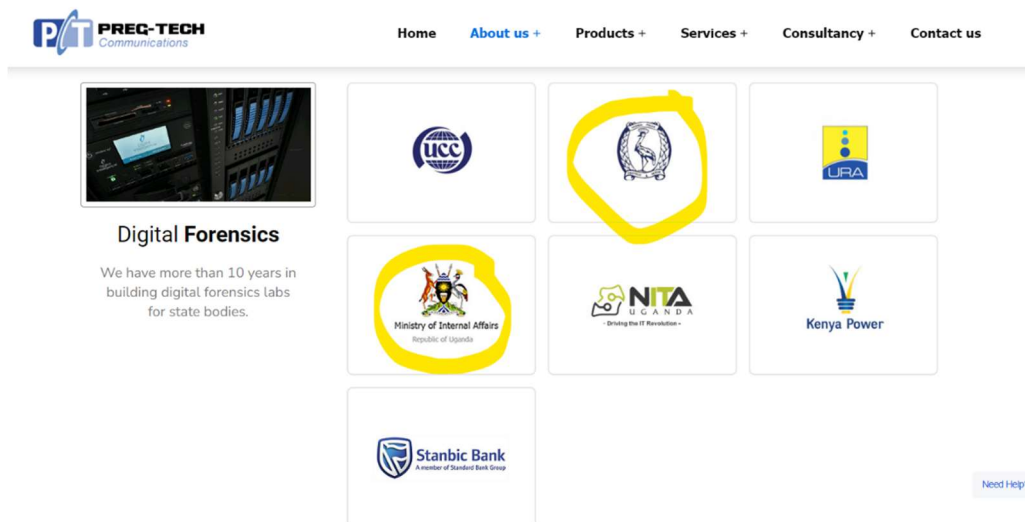
- Supply and installation of UFED Touch Ultimate software renewal
- Upgrade of UFED Touch 1 to 2
- Supply and installation UFED Cloud Analyser perpetual
- Supply and installation of ILT-Advanced JTAG Extraction
- Supply and installation 12 Intelligence Led Analysis Software Renewal and Backup server

19. החברה מפרסמת ברשימת הלקוחות שלה לפורנזיקה דיגיטלית את המשטרה ומשרד הפנים באוגנדה⁴:

² <http://www.preg-tech.com/about-ptc/>

³ <https://www.preg-tech.com/uganda-police-force-upf/>

⁴ <https://www.preg-tech.co.ug/our-clients/>

20. לפי ציוץ בטוויטר של החברה מ-24.5.2021, היא ספקית של Cellebrite במזרח אפריקה⁵:

כך גם פורסם באתר החברה⁶:

⁵ <https://twitter.com/pregtech/status/1396759953071906824>

⁶ <https://www.preg-tech.co.ug/our-services/digital-forensics/>

Our Partners

Digital Intelligence
accelerating the science of digital forensics

Belkasoft
Forensics Made Easier

paraben
forensic tools

 Cellebrite

foster+freeman

21. באתר החברה מפורסם ששירותיה כוללים הכשרה, התקנה ורישוי של המערכות הפורנזיות:

Installation

We do on-premise installation of digital forensics equipment and software including rack mounted hardware and digital forensics tools.

Licensing

We provide the client with enterprise license acquisition and renewals for the installed digital forensics hardware equipment and software.

Training

We offer expert training on usage of both digital forensics hardware and software. Certifications from some vendors are also offered.

Support

Our experienced IT experts provide troubleshooting and upgrading support. These services includes both software and hardware maintenance.

22. לפי מודעה שהחברה פרסמה באפריל 2018, היא קיימה באנטבה (אוגנדה) קורס פורנזיקה דיגיטלית, כולל במערכות חברת Cellebrite⁷ (מסומן בצהוב):

⁷ <https://www.facebook.com/PregTechCommunicationsLtd/photos/p.1863972250279985/1863972250279985/?type=3>

DIGITAL FORENSICS TRAINING BOOT CAMP
3rd April - 5th April 2018
 LAKE VICTORIA SERENA GOLF RESORT & SPA ENTEBBE, UGANDA

Dear Partner / Customer,

Digital Intelligence, Inc., the US-based global leader in digital forensic hardware tools and training, in partnership with Preg-Tech Communications Ltd are pleased to invite you to a Digital Forensics Boot camp, the first of its kind in the region.

The Forensics Course is designed to expose participants to a wide knowledge of skills in investigating digital and cyber-related crime. Among other areas the course will provide training in Crime scene preservation, Forensic triage, Hardware management and interfacing, Mobile and Computer forensic software overview, Training in FTK and Other tools.

The training will be conducted by certified trainers from Digital Intelligence Inc - 17165 W. Glendale Drive, New Berlin, WI 53151 - USA.

By the end of the Boot Camp, the trainees shall receive 16 hours of active learning and focused training in Digital Forensics skills certified by Digital Intelligence, Inc. which is recognized by all training partners for respective vendor certification.

Targeted audience: The course design targets Crime investigators, ICT Security officials, Compliance and Audit officials, Judiciary officials, and other ICT experts.

REGISTRATION DEADLINE
19th March 2018
www.preg-tech.co.ug
www.digitalintelligence.com

Registration:
 Enroll by filling in the online registration form at www.preg-tech.co.ug or send an email to bootcamp@preg-tech.co.ug indicating name and job title and organisation.

Enrollment Fee: \$1,300 VAT inc.
 This is inclusive of training and (2 nights accommodation full board).

#DFBC18

access GRANTED

Uganda | Kenya | Rwanda | Tanzania

חמורת המצב באוגנדה ידועה היטב

23. לאחר שמוסוויני תפס את השלטון ב-1986, הוא ביטל את המפלגות במדינה והקים משטר חד-מפלגתי. למרות שהתיקון משנת 2005 לחוקה משנת 1995⁸ הקים משטר רב-מפלגתי באוגנדה, כפי שיפורט להלן בהרחבה, בפועל מוסוויני וכוחות הביטחון שלו עושים כל שביכולתם על מנת להמשיך את השלטון החד-מפלגתי של ה-NRM ומוסוויני מצליח להימנע מלפנות את כיסאו בדרכים שונות.

24. בין היתר, התיקון משנת 2005 לחוקה ביטל גם את מגבלת מספר הקדנציות של הנשיא; בתיקון נוסף מ-27 בדצמבר 2017, בוטלה מגבלת הגיל של המועמדים לנשיאות שעמדה עד אז על 75 שנים; וכן כוחות הביטחון והמודיעין דואגים לטפל בכל מי שעלול להוות איום פוליטי על מוסוויני.

25. במהלך כהונתו המתמשכת כנשיא אוגנדה, מוסוויני חוקק שורה של חוקים המגבילים את יכולת ההתארגנות של האופוזיציה נגדו. בין היתר: בשנת 1987 חוקק Security Organizations Act⁹, אשר הגדיר את שירותי הביטחון הפנימיים והחיצוניים של אוגנדה, ככפופים ישירות למוסוויני ללא פיקוח פרלמנטרי. כך הוקמו שב"כ אוגנדי, שאוסף מודיעין ומפקח על פעילות אופוזיציונית בכל רחבי אוגנדה, וה"מוסד" האוגנדי (External Security Organization (ESO) שאחראי גם לאיסוף מודיעין ולפיקוח על פעילות אופוזיציונית מחוץ

⁸ <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/44038/90491/F206329993/UGA44038.pdf>

⁹ <https://ulii.org/ug/legislation/consolidated-act/305>

לאוגנדה; בשנת 2013 חוקק חוק (Public Order and Management Act (POMA)¹⁰, שדורש הוצאת רישיון שלושה ימים מראש לפני כל אסיפה בנושאים פוליטיים. בעוד שמפלגת השלטון (ה-NRM) אינה מתבקשת להוציא רישיונות לפעילות שלה, נעשה שימוש נרחב בהוראות החוק כדי להצדיק מעצרים המוניים של מפגינים נגד המשטר ומארגני ההפגנות, וכדי לפזר באלימות אסיפות והפגנות של האופוזיציה (האוי"ם קרא לביטול החוק הזה¹¹ וב-27.3.2020 בית המשפט החוקתי באוגנדה ביטל מספר סעיפים בו¹²); ב-14.3.2016 נכנס לתוקף חוק בעניין ארגונים לא ממשלתיים שהידק את הפיקוח הממשלתי עליהם, מאפשר להגביל את פעילותם ואף לסגור לחלוטין ארגונים שיש להם "דעות קדומות" על המדינה וממשלתה¹³. המשטר עושה שימוש נרחב בחוק הזה. כך למשל, ב-16.11.2019 שר הפנים הורה על סגירה של כ-12,000 ארגונים לא ממשלתיים מאחר שלא עמדו במועד הרישום מחדש שנקבע בחוק. הדבר פורש באופוזיציה באוגנדה כ"הכנה" לקראת הבחירות בינואר 2021¹⁴.

26. בעוד שהמשטרה היא זו שאחראית על ביטחון הפנים, סעיף 209 בחוקה משנת 1995 קובע בין תפקידי הצבא "עידוד הרמוניה והבנה בין כוחות הביטחון והאזרחים" ולתרום לפיתוח המדינה, וכך מאפשר לצבא לעסוק גם בענייני פנים¹⁵. בהתאם, יש לצבא עשרה מושבים בפרלמנט¹⁶.

27. שירות המודיעין של הצבא (CMI) ושירות המודיעין של המשטרה (Directorate of Criminal Intelligence and Crime Investigation), אף הם כפופים למוסווי ואוספים עבורו מודיעין על כל פעילות והתארגנויות אופוזיציוניות.

28. לפי ארגון Reporters Without Borders, אוגנדה ממוקמת במקום 125 בעולם מבחינת חופש העיתונות¹⁷. ועדת התקשורת הממשלתית (Uganda Communications Commission)¹⁸, פקחי התקשורת המחוזיים, שירותי המודיעין, הצבא והמשטרה מאיימים, סוחטים ולעיתים אף עוצרים ותוקפים פיזית עיתונאים שחורגים מקו הפרופגנדה של ה-NRM ופולחן האישיות של מוסווי.

29. למרות שייתכן שלמוסווי עדיין ישנה תמיכה מסוימת בקרב חלקים מהאוכלוסייה, ובפרט בקרב קבוצות ותתי-קבוצות אתניות שבשיטת ההפרד ומשול הוא משחד אותן בדרכים שונות (למשל, באמצעות העדפתן בתקציבים ובחלוקת התפקידים במוקדי הכוח, ובמתן שוחד כספי לבכירים באלטיות שלהן) – ספק אם רוב הציבור באוגנדה תמך אי פעם במוסווי, אחרת מדוע הוא נדרש שוב ושוב לטקטיקות של דיכוי וזיוף הבחירות?

30. דוגמה אחת לאופן שבו מוסווי משחד קבוצות ותתי-קבוצות אתניות שונות, היא באמצעות שינוי מספר המחוזות במדינה: כאשר ה-NRM תפס את השלטון בשנת 1986 היו באוגנדה 32 מחוזות. עד לשנת 2018 הוקמו 121 מחוזות, כאשר כל הקמה של מחוז חדש שימשה כתירוץ

¹⁰ <https://ulii.org/system/files/legislation/act/2013/1/PUBLIC%20ORDER%20MANAGEMENT%20ACT.pdf>

¹¹ <https://news.un.org/en/story/2013/08/446452-un-rights-experts-call-uganda-repeal-new-bill-restricting-public-assembly>

¹² <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/03/uganda-constitutional-court-nullifies-law-used-to-prohibit-protests/>

¹³ <https://ulii.org/system/files/legislation/act/2016/1/The%20Non%20Governmental%20Organisations%20ACT%202016-1%281%29.pdf>; <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/uganda>

¹⁴ <https://www.rfi.fr/en/international/20191115-uganda-outlaws-thousands-ngos-operating-country>

¹⁵ <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/44038/90491/F206329993/UGA44038.pdf>

¹⁶ <https://www.aa.com.tr/en/world/ugandas-army-mps-vanguard-of-democracy-or-time-bomb/44753>

¹⁷ <https://rsf.org/en/uganda>

¹⁸ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/05/uganda-order-to-suspend-editors-is-a-blatant-attack-on-press-freedom/>

למוסווי לחלק משרות וכספים לנאמניו (בנימוק שהדבר דרוש לצורך ניהולו), וכדי לחלק לנציגי אותו המחוז משרות בבירה קמפלה. מוסווי גם ממנה באופן אישי את ה- Resident District Commissioner במחוזות.

31. על אף אחריותו של מוסווי לפשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות בצפון אוגנדה¹⁹, בקונגו²⁰ ובדרום סודן²¹, ואחריותו להפרות נרחבות של זכויות אדם בכל רחבי אוגנדה – במשך מרבית השנים הוא נחשב ל"דיקטטור המועדף" על מדינות המערב, ובמיוחד על ארה"ב. זאת בין היתר, בשל התנגדותו האקטיבית לדיקטטורה האיסלמית של עומר אל-באשיר בסודן (עד להדחתו באפריל 2019) ותמיכתו במשך כ-20 שנים במורדים בדרום המדינה²², הסכמתו לארח המוני פליטים מהאזור (למשל מדרום סודן וקונגו, אף שבאופן אבסורדי פשעי המלחמה שמוסווי ביצע ועזר לביצועם במדינות אלה תרמו למשבר הפליטים בהן), ונכונותו לשלוח חיילים אוגנדים לכוחות אזוריים (למשל, חלק ניכר מהחיילים בכוח AMISOM בסומליה הם מאוגנדה).

32. נראה שקו פרשת המים נחצה בבחירות בפברואר 2016, כאשר בעקבות זיופן והדיכוי הנרחב שמוסווי הפעיל כדי להבטיח את בחירתו לנשיאות בפעם החמישית, הסבלנות של הקהילה הבין-לאומית כלפיו החלה להתערער – דבר שעודד את האופוזיציה באוגנדה להגביר את פעילותה הפומבית להדחתו.

33. בין היתר, על רקע הבחירות בפברואר 2016: פעילי אופוזיציה נעצרו, עונו, הותקפו פיזית, כספיהם ונכסיהם הוחרמו; ביום הבחירות עצמו הממשלה חסמה את הגישה באינטרנט לרשתות החברתיות²³; באזורי תמיכה מובהקים של האופוזיציה הקלפיות נפתחו באיחור ניכר מאחר שהממשלה לא הביאה לשם פתקי הצבעה²⁴; כ-150,000 אנשי ביטחון נפרסו ליד הקלפיות בכל רחבי המדינה²⁵, ובכך הטילו אימה על המצביעים, יצרו את הרושם כי לא תובטח החשאיות של ההצבעה וכי יתנקמו במצביעים לאופוזיציה; מסווי אף לא היסס לעצור ביום הבחירות עצמו את אחד ממנהיגי האופוזיציה החשובים, Kizza Besigye, כדי לנסות למנוע ממנו להגיש ערעור לבית המשפט בעקבות זיוף הבחירות²⁶.

34. על רקע הבחירות ב-2016 גברה ההתנגדות הפנימית בתוך ה-NRM למוסווי, גם בעקבות ההפנמה שהוא מתכנן שבנו שפיקד על יחידת ה-SFC והמשמר הנשיאותי, Lieutenant General Muhoozi Kainerugaba, יירש אותו בתפקיד הנשיא. כך למשל, בין המתנגדים

¹⁹ <http://www.justiceandreconciliation.org/blog/2014/welcoming-president-museveni-acknowledgment-of/> ; <https://www.hrw.org/report/2005/09/20/uprooted-and-forgotten/impunity-and-human-rights-abuses-northern-uganda>

²⁰ <https://www.theguardian.com/law/2010/oct/01/uganda-un-war-crimes-congo>

²¹ <https://www.voanews.com/archive/un-blames-uganda-kenya-fueling-conflict-south-sudan>

²² Rebel Armies Seek Unity to Oust Bashir, AFRICA ANALYSIS (15 Nov. 1991); HERMAN J. COHEN, INTERVENING IN AFRICA: SUPERPOWER PEACEMAKING IN A TROUBLED CONTINENT 81-84 (2000); Milton Allimadi, Indictment Expected Soon in Attempt To Smuggle Missiles From the US, J. COMMERCE (8 Sept. 1992); Milton Allimadi, Uganda Aide Cooperates in US Smuggling Case, J. COMMERCE (30 Dec. 1992); Ugandan Caught in Saudi-Cairo Plot; AFRICA ANALYSIS (Sept. 1992); New Front Line, The Indian Ocean Newsletter (24 Oct. 1992); John J. Fialka, Operation Loose Cannon: U.S. Arms-Trade Stings Attacked After Backfiring, THE ASIAN WALL ST. J. (21 Mar. 1994); JOHN PRENDERGAST, CRISIS RESPONSE: HUMANITARIAN BAND-AIDS IN SUDAN AND SOMALIA 64, 66-67, 77 (1997)

²³ <https://www.accessnow.org/uganda-twitter-facebook-mtn-block/>

²⁴ <https://www.nytimes.com/2016/02/19/world/africa/top-opposition-candidate-in-uganda-is-arrested-on-election-day.html>

²⁵ <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/feb/21/observer-view-presidential-elections-uganda-museveni>

²⁶ <https://www.theguardian.com/world/2016/feb/19/uganda-elections-police-arrest-opposition-leader-clashes-besigye>

למוסווי היו ראש שירותי המודיעין לשעבר David Sejusa²⁷, וראש הממשלה לשעבר Amama Mbabzi²⁸.

35. לפי ממצאי דו"ח מפברואר 2019 של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת Makerere באוגנדה²⁹, שבדק את הפרות זכויות האדם ברחבי המדינה בשלוש השנים שחלפו מאז תחילת כהונתו החמישית של מוסווי (במאי 2016):

- א. מכיני הדו"ח חקרו ותיעדו 133 הוצאות להורג ללא משפט על ידי כוחות הביטחון.
- ב. נעשה שימוש נרחב ושיטתי בעינויים, בכל רחבי המדינה ועל ידי כל כוחות הביטחון, כולל של ילדים. בין היתר: הכאה (במפרקים, בקרסוליים ובצלעות) באמצעות מקלות, קת הרובה, כבלי חשמל ואלות; הצלפות בכפות הרגליים; חניקה והכנסת הראש לכלי עם מים; מניעת שינה; הפעלת לחץ על הפין והאשכים באמצעות פלייר; עקירת ציפורניים ושיניים; החזקה ממושכת בתנחות כואבות, כולל קשירה ותליה של העצור מהתקרה; כפייה של שתיית מים בכמויות גדולות; כפייה של קיום יחסי מין עם עצורים אחרים; חשמול, כולל באיבר המין; להלן תמונת הגב של מי שעבר עינויים לאחר שנעצר על ידי פטרול של ה-UPDF:

ג. נעשה שימוש נרחב במעצרי שווא – כולל של מפגינים, מועמדי ופעילי אופוזיציה ובני משפחה של חשודים – ללא פיקוח ממשי של בתי המשפט (לא מקוימת הוראת החוק המחייבת להביא כל עצור לדיון בפני שופט תוך 48 שעות). פעמים רבות לא נאמר לעצורים מה העבירות שבגינן הם נעצרו, ולא ניתנת לעצורים אפשרות להיפגש עם עורך דין.

ד. נעשה שימוש נרחב במעצרי מנע (מה שמכונה בישראל "מעצרים מינהליים").

ה. כוחות הביטחון מונעים ומפזרים באלימות אסיפות פוליטיות והפגנות.

²⁷ <https://observer.ug/news-headlines/42351-gen-david-sejusa-arrested>

²⁸ <https://www.bbc.com/news/world-africa-33475364>

²⁹ https://huripec.mak.ac.ug/wp-content/uploads/Docs/Publications/HURIPEC%20FINAL%20REPORT%20FEBRUARY%202019_2.pdf

36. להלן מספר דוגמאות למקרי אלימות, חטיפה, העלמה, תקיפה, הוצאות להורג ועינויים על ידי כוחות הביטחון באוגנדה, בין השנים 2011-2020, אשר תועדו על ידי פעילי אופוזיציה אוגנדים ובספרה של ד"ר Helen Epstein (חוקרת מזה 20 שנים את הפרות זכויות האדם באוגנדה ואת העמדה של הקהילה הבין-לאומית לגביהן)³⁰. אלה מעידים על הסכנה הברורה בייצוא הביטחוני לכוחות הביטחון של משטר מוסוני:

א. חודש לפני הבחירות בפברואר 2011, פעילת האופוזיציה Annet Namwanga ושלושה פעילים אחרים שגייסו כספים למפלגה הדמוקרטית, נעצרו ועברו עינויים³¹. הם הוכו, חשבונות הבנק שלהם רוקנו ורכושם הוחרם.

ב. ב-14.12.2012, חברת הפרלמנט מהאופוזיציה Cerinah Nebanda נפטרה באופן פתאומי בגיל 24. היא הייתה מבקרת חריפה של מוסוני וניהלה קמפיין למען שקיפות בתעשיית הנפט באוגנדה. דו"ח הפטירה הרשמי קבע שהיא נפטרה ממנת יתר של סמים, אך משפחתה, חבריה וחברי פרלמנט אחרים שללו את הטענה שהיא צרכה סמים או אלקוהול. לאחר שמספר חברי פרלמנט קראו להקמת ועדת חקירה, הם נעצרו בעצמם. גם פתולוג שנשכר על ידי הפרלמנט והמשפחה של Nebanda, נעצר³².

³⁰ Epstein, Helen. Another Fine Mess: America, Uganda, and the War on Terror (Columbia Global Report)(September 5, 2017). Kindle Edition: <https://www.amazon.com/Another-Fine-Mess-America-Columbia/dp/0997722924>

³¹ <https://www.blackstarnews.com/global-politics/others/husbands-plea-for-wife-abducted-in-uganda.html> ;

<https://www.hrw.org/report/2011/03/23/violence-instead-vigilance/torture-and-illegal-detention-ugandas-rapid-response>

³² <https://www.independent.co.ug/cerinah-nebandas-death-raises-questions/>;

<https://www.facebook.com/RipCerinahNebandaArioru/photos/190878134389670>

ג. ב-26.11.2016, כוחות הביטחון פשטו על ארמון מלך Rwenzururu. במהלך הפשיטה נהרגו מעל 150 איש, כולל נשים וילדים³³. האו"ם ו-40 ארגונים בין-לאומיים לזכויות אדם קראו לממשלת אוגנדה לחקור את האירוע³⁴ (לא רק שהטבח לא נחקר, המפקד של הפשיטה Peter Elwelu קודם בדרגה³⁵).

ד. ב-27 או ב-28 בנובמבר 2016, Dr. Dan Butsilo עזר לכוחות הביטחון לפנות את הגופות מזירת הטבח בארמון מלך Rwenzururu, וזיהה בין הגופות גם ילדים. זמן קצר לאחר מכן Dr. Butsilo נמצא מת וקשור בשדה.

ה. חבר הפרלמנט מהאופוזיציה Michael Kabaziguruka נעצר ושחרר מספר פעמים. ביולי 2017, הוא נהג באמבולנס שרכש עבור תושבי המחוז שלו ורכב התנגש בו. הפרלמנט שנשלט על ידי מפלגת השלטון עיכב את מימון הטיפול הרפואי עבורו. כדי לממן טיפול רפואי בחו"ל Kabaziguruka מכר נכסים, אך נשדד³⁶.

ו. בספטמבר 2017, פעילי האופוזיציה ובני הזוג Abdulwahib Kawooya ו-Shadia Namii, נעצרו והוכו ע"י כוחות הביטחון כאשר הם אספו חתימות נגד תיקון החוקה להסרת מגבלת הגיל על המועמדים לנשיאות.

ז. ב-27.9.2017, כוחות המשטרה וה-SFC פשטו על בניין הפרלמנט כדי לעצור פיליבסטר שעשו חברי אופוזיציה במטרה לעכב את ההצבעה על ההצעה לתיקון החוקה כך שתוסר מגבלת הגיל של המועמדים לנשיאות³⁷. במהלך הפשיטה, חברי פרלמנט הותקפו ו-30 נעצרו³⁸. חברת הפרלמנט מהאופוזיציה, Betty Nambooze, הוכתה בגבה ונפגעה קשה בעמוד השדרה. החיילים מה-SFC לבשו בגדים אזרחיים כדי להסתיר את אחריותם³⁹.

³³ <https://www.hrw.org/news/2018/10/10/uganda-no-justice-2016-kasese-massacre-security-forces>

³⁴ <https://rfkhumanrights.org/news/uganda-must-set-inquiry-in-november-killings-invite-african-commission-un-experts-to-kasese-investigation>

³⁵ <https://observer.ug/news/headlines/52421-kasese-deaths-usa-blocks-maj-gen-elwelu>

³⁶ <https://businessfocus.co.ug/nakawa-mp-kabaziguruka-survives-death-nasty-city-accident/> ; <https://chimpreports.com/mp-kabaziguruka-to-undergo-second-surgery-and-situation-worsens/>

³⁷ <https://www.aljazeera.com/news/2017/9/27/uganda-introduces-bill-to-remove-presidential-age-limit>

³⁸ <https://www.nytimes.com/2020/07/29/opinion/uganda-museveni-repression.html>

³⁹ <https://www.nycbar.org/member-and-career-services/committees/reports-listing/reports/detail/letter-to-uganda-human-rights-commission-re-betty-nambooze> ; <https://www.thegrapevine.co.ug/court-issues-criminal-summons-against-sickly-betty-nambooze/> ; <https://www.thenation.com/article/archive/us-turns-blind-eye-ugandas-assault-democracy/> ; <https://fr.reuters.com/article/us-uganda-politics-idUSKCN1C41RX> ; <https://www.youtube.com/watch?v=XFRCMDFoEI4>

להלן צילום של אחד מראשי ה-SFC, הקולונל Don Nabaasa, בבניין הפרלמנט במהלך הפשיטה:

ח. ב-3.12.2017, חבר הפרלמנט Dr. Lulume Bayiga נעצר והוכה בגבו ע"י כוחות הביטחון⁴⁰.

⁴⁰ <https://www.newvision.co.ug/news/1466940/assault-dr-lulume-bayiga-police> ; <https://witnessradio.org/hon-dr-lulume-bayiga-remanded-to-luzira-prison-in-critical-condition-accuses-minister-kibule-of-his-condition/> ; <https://www.youtube.com/watch?v=MUKo6zLMqKI>

ט. בדצמבר 2017, פעילת מפלגת האופוזיציה ה-FDC, Zerida Kakai, הגישה תביעה נגד הממשלה וקצין משטרה בשם Nickson Karuhanga Agasirwe, בטענה שהקצין היה אחראי לחטיפה, לעינויים ולאונס שלה⁴¹.

י. ב-3.10.2017, Jamil Kiragga שליווה מטעם בית הספר נסיעה באוטובוס של תלמידות, נעצר והוכה מאחר שהתלמידות לבשו מדים אדומים (הצבע של הקמפיין נגד ביטול מגבלת הגיל של המועמדים לנשיאות)⁴².

יא. ביוני 2018 שלושה פעילי אופוזיציה – Bob Kazoora, John Kasera, Fredrick Wabwire Peter Onyango – נחטפו על ידי כוחות הביטחון והועלמו⁴³.

יב. ב-19.7.2018, פעיל האופוזיציה Asuman Walyendo נורה למוות במהלך הפגנה על ידי כוחות הביטחון⁴⁴.

⁴¹ <https://archives.visiongroup.co.ug/vision/NewVisionApi/v1/uploads/NV021217pg05.pdf>

⁴² <https://isaac.ug/files/court-case-seeks-justice-for-school-kids-beaten-up-by-police-allies/>

⁴³ <https://www.youtube.com/watch?v=TcqbS8Vabcs>

⁴⁴ <https://www.newvision.co.ug/news/1482006/basalirwa-demands-compensation-fallen-supporter> ;
<http://perilofafrica.com/uganda-asuman-walyendo-killed-by-uganda-police-at-bugiri-rally-for-oppositions-basalirwa/>

יג. ב-13.8.2018, Yasin Kawuma, פעיל אופוזיציה והנהג של אחד ממנהיגי האופוזיציה, בובי ויין, הוצא להורג על ידי כוחות הביטחון בעודו יושב ברכב של ויין.⁴⁵

יד. ב-23.8.2018, פעיל האופוזיציה Vincent Sserugaya נורה למוות על ידי כוחות הביטחון במהלך הפגנה.⁴⁶

טו. ב-28.8.2018, פעיל האופוזיציה Kalende Yusuf נדרס למוות על ידי משאית של המשטרה.⁴⁷

טז. ב-7.6.2019, פעיל האופוזיציה Lukoma Stephen Ssalongo נורה למוות על ידי כוחות הביטחון בעודו דג דגים.⁴⁸

יז. ביום 3.6.2019, פעיל האופוזיציה Johnbosco Kibalama נחטף על ידי כוחות הביטחון והועלם.⁴⁹

⁴⁵<https://www.newvision.co.ug/news/1483694/bobi-wines-driver-keen-mobiliser>

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/08/uganda-investigate-death-of-opposition-politicians-driver/>

⁴⁶<https://chimpreports.com/one-shot-dead-in-protest-in-bobi-wines-home-town/>

⁴⁷<https://www.monitor.co.ug/uganda/news/national/people-power-reveals-footage-in-nansana-shooting-pins-ldu-1881132>

⁴⁸<https://www.facebook.com/peoplepowerug/posts/we-have-learnt-with-sadness-that-the-gentleman-in-this-poster-ssalongo-lukoma-st/1321684014653104/>

⁴⁹<https://observer.ug/news/headlines/62089-kidnapped-kibalama-still-missing-months-later>

<https://ekyoto.co.uk/2020/06/03/full-year-john-bosco-kibalamas-whereabouts-is-still-unknown/>

יח. ב-21.6.2019, פעיל האופוזיציה והמוזיקאי Michael Kalinda נחטף על ידי כוחות הביטחון בדרך לאולפן ההקלטות. הוא עבר עינויים במהלכם חתכו לו שתי אצבעות, עקרו לו עין אחת וגרמו לו לכוויות בכל הגוף. ביום 5.8.2019 הוא נפטר מפצעיו בבית החולים⁵⁰.

יט. ב-8.8.2019, פעיל האופוזיציה Hakim Ssekamwa נדרס למוות על ידי רכב המשטרה⁵¹.

⁵⁰ <https://observer.ug/news/headlines/61544-people-power-activist-ziggy-wine-dies-from-torture-injuries>

⁵¹ <https://www.facebook.com/HonZaakeFrancisButebi/posts/we-have-today-afternoon-attended-the-burial-of-hakim-ssekamwa-the-people-power-u/1237449059761656/>

כ. ב-31.10.2019 פעיל האופוזיציה Hannington Ssewankambo נפטר מפצעיו לאחר שהוכה בראשו על ידי כוחות הביטחון במהלך הפגנה ב-20.9.2018.⁵²

כא. ב-24.2.2020, רכב משטרה התנגש באופנוע שרכבה עליו פעילת האופוזיציה Ritah Nabukenya, בת 28 ואמא לשני ילדים, והרג אותה.⁵³

כוחות הביטחון פתחו בירי חי לעבר המשתתפים בטקס ההלוויה של Ritah, ופצעו והרגו פעילי אופוזיציה נוספים, ביניהם Dan Kyeyune.⁵⁴

⁵² <https://edge.ug/2019/10/31/people-power-artiste-sweet-pepsi-dies-after-military-assault/>

⁵³ <https://ekyooto.co.uk/2020/02/24/the-life-and-times-of-ritah-nabukenya-the-people-power-supporter-killed-by-police-patrol/>

⁵⁴ <https://eagle.co.ug/2020/02/26/nansana-shooting-new-details-indicate-that-dan-kyeyune-was-a-son-to-a-serving-police-officer.html> ;

כב. ב-19.4.2020 חבר הפרלמנט מהאופוזיציה, Francis Zaake, נחטף על ידי כוחות הביטחון, עונה והוכה על ידיהם. ב-22.4.2020 הוא אושפז בבית החולים ומאז הולך בעזרת קביים⁵⁵.

37. חברי פרלמנט ופעילי אופוזיציה בולטים נעצרים שוב ושוב על ידי כוחות הביטחון של מוסווי. אחת המפורסמות בהן היא ד"ר Stella Nyanzi, שהוחזקה במעצר ממושך בידי הדיקטטורה של מוסווי, רק בגלל שהיא מתעקשת לממש את זכות האדם שלה להביע את דעתה הפוליטית.

38. ד"ר Nyanzi היא משוררת, פעילה פמיניסטית ואנתרופולוגית, שחוקרת את הקשרים בין תרבות, בריאות, משפט, מגדר ומיניות. היא נוהגת להשתתף בדיונים ציבוריים ולפרסם ברשתות החברתיות ביקורת על סוגיות חברתיות ופוליטיות עכשוויות, זכויות נשים ולהטב"ק. בין היתר, בשנת 2017 היא החלה קמפיין ציבורי למימון פדים סניטריים לתלמידות בבתי ספר באוגנדה כדי שלא יעדרו מהלימודים.

39. ד"ר Nyanzi מוכרת כמבקרת חריפה של מוסווי, ובאפריל 2017 היא נעצרה ונגזר עליה עונש של 18 חודשים בגין עבירה של "Cyber Harassment" כלפי מוסווי, לאחר שפרסמה בפייסבוק שיר שלעג לו ולאימו. ב-21.2.2020 היא שוחררה מהמעצר הממושך אך היא עדיין

⁵⁵<https://www.hrw.org/news/2020/04/28/uganda-opposition-leader-reported-tortured-police> ;
<https://twitter.com/ZaakeFrancis/status/1324992259008434176>

מאוימת לאור סירובה להפסיק את פעילותה הפוליטית⁵⁶. ב-19.5.2020 ד"ר Nyanzi נעצרה שוב, הפעם בהפגנה נגד ההזנחה של האוכלוסיות החלשות במהלך הסגר הכללי שהוכרז בגלל הקורונה⁵⁷.

40. לנוכח האהדה הרבה שהוא זוכה לה בציבור ומאחר שהוא מצטייר כאיום ממשי על המשך כהונתו של מוסווי כנשיא, בובי ויין – חבר פרלמנט, אחד ממנהיגי האופוזיציה (ראש מפלגת ה-NUP (National Unity Platform)), מועמד לנשיאות⁵⁸ ומוזיקאי – נעצר⁵⁹, עונה והותקף מספר פעמים על ידי כוחות הביטחון. בין היתר, במהלך מעצרו באוגוסט 2018 ויין עבר עינויים שכללו הכאה חוזרת ולחיצות חוזרות על האשכים שלו⁶⁰.

Bobi Wine has been flown to the United States for medical treatment [Reuters]

41. בדו"ח מחלקת המדינה האמריקאית תוארה חומרת מצב זכויות האדם באוגנדה בשנת 2019⁶¹. בדו"ח צוין כי כוחות הביטחון מבצעים הוצאות להורג ללא משפט, היעלמויות, רדיפה ואיומים כלפי עיתונאים, פעילי אופוזיציה ולהטב"קים, מעצרים שרירותיים ועינויים (הדו"חות בשנים 2018⁶² ו-2017⁶³ היו דומים):

Significant human rights issues included: unlawful or arbitrary killings, including extrajudicial killings; forced disappearance; torture; and arbitrary detention by government agencies. The

⁵⁶ <https://www.theguardian.com/global-development/2020/feb/21/stella-nyanzi-marks-release-from-jail-in-uganda-with-yoweri-museveni-warning>

⁵⁷ <https://www.aljazeera.com/news/2020/05/19/uganda-arrests-stella-nyanzi-at-protest-over-coronavirus-response/>

⁵⁸ <https://www.bbc.com/news/world-africa-54793826>

⁵⁹ <https://www.hrw.org/news/2020/01/09/arrest-ugandas-bobi-wine-spells-trouble-2021-election>

⁶⁰ <https://www.aljazeera.com/news/2018/9/3/bobi-wine-recounts-torture-by-ugandan-soldiers>

⁶¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/uganda/>

⁶² <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/uganda/>

⁶³ <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/01/Uganda.pdf>

government was also responsible for harsh and life-threatening prison conditions; detainment of political prisoners; arbitrary or unlawful interference with privacy; lack of independence of the judiciary; the worst forms of restrictions on free expression, the press, and the internet, including violence, threats of violence, and unjustified arrests or prosecutions of journalists, censorship, and site blocking; substantial interference with the rights of peaceful assembly and freedom of association; restrictions on political participation; significant acts of corruption; crimes involving violence or threats of violence targeting lesbian, gay, bisexual, transgender, or intersex persons (LGBTI); and the existence of laws criminalizing consensual same-sex sexual conduct between adults.

42. ב-13.9.2018, הפרלמנט האירופאי גינה את המעצרים והאלימות כלפי חברי פרלמנט מהאופוזיציה באוגנדה⁶⁴.

43. החל מחודש מרץ 2020, מסווגי ניצל את משבר הקורונה כדי לצמצם עוד יותר את היכולת של האופוזיציה לקיים קמפיין אפקטיבי לקראת הבחירות בינואר 2021. בין היתר, באופן גורף כוחות הביטחון פיזרו באלימות כל אסיפה פוליטית של האופוזיציה, עצרו ותקפו פיזית עיתונאים בטענה כי הם מפריים את הנחיות הקורונה⁶⁵, וכן גברו המעצרים של חברי/ות קהילת הלהטב"ק והפשיטות של כוחות הביטחון על מרכזים של הקהילה⁶⁶.

44. באוגנדה עדיין קיימת עבירה פלילית של קיום יחסי מין "לא טבעיים", וכן בשנת 2014 חוקק בפרלמנט Anti-Homosexuality Act⁶⁷ שהגדיר שורה של עבירות פליליות עם עונשים דרקוניים, כולל מאסר עולם. אמנם באוגוסט 2014 בית המשפט החוקתי ביטל את החוק הזה⁶⁸, אך הדיקטטורה של מוסווי וכוחות הביטחון שם במשך כל השנים רודפים, תוקפים, עוצרים ומענים את חברי/ות קהילת הלהטב"ק ומונעים מהם שירותי בריאות. הדבר תועד באינספור דו"חות של ארגוני זכויות אדם בין-לאומיים⁶⁹. כך למשל, ב-20.8.2019 כוחות הביטחון עצרו 33 טרנסג'נדרים בטענה שהשתתפו באסיפה לא חוקית⁷⁰.

45. ביום 2.11.2020, לאחר שמוסווי הגיש בפעם השישית לוועדת הבחירות את מועמדותו לנשיאות, הוא איים "לאף אחד אין יותר רובים מאיתנו"⁷¹.

⁶⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018IP0344&from=EN>

⁶⁵ <https://www.hrnjuganda.org/urgent-call-for-safety-of-journalists-covering-the-campaign-to-curb-covid-19-in-uganda/>

⁶⁶ <https://crd.org/2020/04/27/uganda-covid-19-used-as-pretext-to-harass-lgbt-community-and-journalists/>

⁶⁷ <https://www.refworld.org/pdfid/530c4bc64.pdf>

⁶⁸ <https://www.theguardian.com/world/2014/aug/01/uganda-anti-gay-law-null-and-void>

⁶⁹ <https://www.hrw.org/news/2019/11/17/uganda-stop-police-harassment-lgbt-people>

⁷⁰ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/uganda/>

⁷¹ https://www.theguardian.com/world/2020/nov/03/ugandan-singer-bobi-wine-arrested-after-confirmation-as-election-candidate?CMP=Share_AndroidApp_Other <https://www.independent.co.uk/opponents-working-with-outside-forces-to-cause-chaos-museveni/>

46. בעקבות המעצר של בובי ויין, ב-19.11.2020, פרצו ברחבי אוגנדה הפגנות ענק אשר דוכאו באלימות קשה על ידי כוחות הביטחון (כ-50 איש נהרגו וכ-600 נעצרו⁷²). ב-20.11.2020, מוסווי פרסם בחשבון הטוויטר שלו סרטון מנאום שנשא על רקע ההפגנות. בין היתר, הוא טען שהמפגינים נתמכים על ידי "זרים והמוסקסואלים"⁷³.

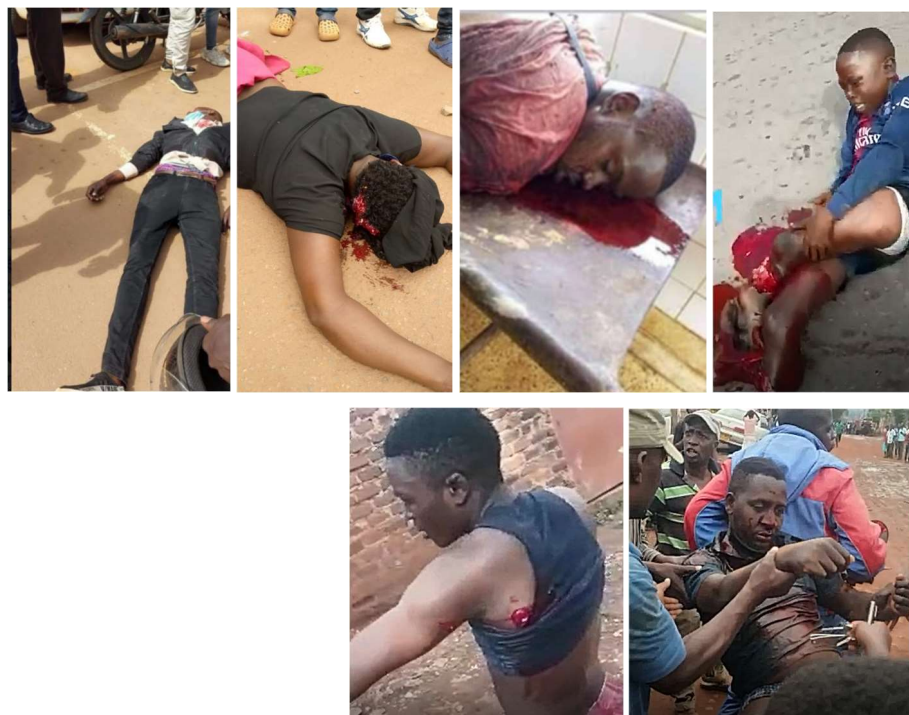
47. ביום 19.11.2020, שגרירות ארה"ב באוגנדה פרסמה אזהרת מסע למדינה שהתייחסה לסכנת האלימות על רקע הבחירות⁷⁴:

Security Alert – Election Season in Uganda (November 19, 2020)

Location: Countrywide throughout Uganda.

Event: Ugandan presidential campaigning and election activity continue to bring large gatherings, periodic violence, and significant traffic disruptions that impact the security of U.S. Citizens. General elections are slated for January 14, 2021. Clashes at large gatherings and outbreaks of violence have occurred before, during, and after past general elections in Uganda. Police routinely use force, including tear gas, rubber bullets, and live ammunition, to disperse protests. Demonstrations throughout Uganda are likely to remain common and may often escalate to violence.

48. להלן להדגמה מספר תמונות של אזרחים ופעיליות אופוזיציה שנורו על ידי כוחות הביטחון על רקע ההפגנות של האופוזיציה, החל מחודש נובמבר 2020 ועד לבחירות בינואר 2021:

49. ביום 20.11.2020, דובר מזכ"ל האו"ם פרסם ביקורת חריפה בעניין האלימות באוגנדה על רקע הבחירות⁷⁵:

⁷² <https://www.nytimes.com/2020/11/27/world/africa/Africa-leaders-suppression.html>

⁷³ <https://twitter.com/KagutaMuseveni/status/1329678653534433285>

⁷⁴ <https://ug.usembassy.gov/security-alert-u-s-embassy-kampala-uganda-november-19-2020/>

⁷⁵ <https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2020-11-20/statement-attributable-the-spokesperson-for-the-secretary-general-uganda%C2%A0>

The Secretary-General is following recent developments in Uganda and is concerned over reports of violence and fatalities, following protests in Kampala. He conveys his condolences to the families of the victims and wishes those injured a speedy recovery.

The Secretary-General condemns all acts of violence and calls on the Ugandan authorities to ensure that all perpetrators of human rights violations are held accountable. He also calls for the immediate release of any individual who may have been arbitrarily arrested.

The Secretary-General calls on the security forces to act in accordance with the rule of law and human rights principles and refrain from using violence. He also urges all political leaders and their supporters to participate in the electoral process peacefully, in accordance with the relevant regulations, and to refrain from any incitement of violence or hate speech.

50. ביום 21.11.2020, תת מזכיר המדינה האמריקאי בעניין יבשת אפריקה, גינה את האלימות והמעצרים כלפי פעילי האופוזיציה באוגנדה, וכן הזהיר שארה"ב עוקבת אחר אירועים חריגים בבחירות⁷⁶:

51. לפי דו"ח מחלקת המדינה של ארה"ב לשנת 2020⁷⁷, לאחר שב-9.9.2020 הוחרמו מכשירי פלאפון ומחשבים מביתו של עורך הדין לזכויות אדם Nicholas Opiyo, ב-22.12.2020 כוחות המשטרה עצרו אותו ועוד שלושה עורכי דין נוספים:

On September 9, human rights lawyer Nicholas Opiyo reported unidentified individuals broke into his private apartment and stole his communication equipment, including his computers and cell phones. Opiyo reported on September 11 that he digitally tracked his missing phones to the CMI headquarters in Mbuya... On December 22, plainclothes UPF officers arrested and detained human rights lawyer Nicholas Opiyo and four other lawyers while they were dining in a restaurant. The state released the other lawyers without charges but accused Opiyo of money laundering. The first court he appeared in denied him bail, citing jurisdiction issues. On December 30, Opiyo was released on bail, and his trial continued at year's end.

⁷⁶ <https://twitter.com/AsstSecStateAF/status/1329940363176534017>

⁷⁷ <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/uganda/>

52. ב-9.1.2021 שגרירת ארה"ב באוגנדה הזהירה שדיכוי האופוזיציה לקראת הבחירות פוגע במהימנות⁷⁸:

The U.S. government remains concerned over disturbing signs that civic space is closing. With the election only days away, restrictions on civil society organizations (CSOs), delayed accreditation of domestic observers by the Electoral Commission, and interference with non-partisan voter education programming funded by Uganda's international democratic partners have raised serious concerns about Uganda's preparedness for a transparent, inclusive election. Today we remain particularly concerned over how Ugandan institutions continue to block the bank accounts of several reputable and well-known CSOs, on questionable bases, preventing their important work on voter education, domestic election observation, public dialogues, and tracking and preventing election-related violence. These are globally accepted non-partisan elections activities funded by the U.S., the European Union, and other international partners who are merely supporting the Ugandan people in living up to their own constitutionally mandated election standards.

53. כאמור, לקראת הבחירות המוני פעילי אופוזיציה נעצרו ואף בחלקם הועלמו. כך למשל, ב-9.1.2021 נחטף והועלם נגר בן 38, Tabula Ssekitoroko, לאחר שניסה למנוע תליית פוסטרים של מוסווי על גבי פוסטרים של מועמדים אחרים⁷⁹.

Tabula Ssekitoroko. PHOTO/BENSON TUMUSIIME.

54. ב-10.1.2021 נחטפה מביתה Jolly Jackline Tukamushaba, אמה בת 45, שהיו ברשותה פוסטרים התומכים במועמדות לנשיאות של בובי ויין⁸⁰.

⁷⁸ https://ug.usembassy.gov/statement-by-u-s-ambassador-natalie-e-brown-on-u-s-concern-over-denying-ugandan-csos-access-to-their-bank-accounts/?fbclid=IwAR0_cZ9RcuIAzcjgzxSI9Q0pOAp80gziiNXp0QoynhW345f6bXXQhgRI44

⁷⁹ <https://www.monitor.co.ug/uganda/news/national/woman-accuses-police-of-kidnapping-husband-3285788>

⁸⁰ <https://www.monitor.co.ug/uganda/news/national/tukamushaba-was-picked-up-from-home-3282024>

55. לאחר חודשים ארוכים של רדיפה אינטנסיבית של האופוזיציה, ביום 14.1.2021 התקיימו הבחירות באוגנדה שבהן "זכה" מוסווי ב-59% מקולות המצביעים.⁸¹
56. ארה"ב⁸² והאיחוד האירופאי⁸³ החליטו לא לשלוח משקיפים מטעמם, מאחר שצפו שהבחירות לא יהיו הוגנות ושקופות. יממה לפני הבחירות, ב-13.1.2021, אוגנדה חסמה את הרשתות החברתיות בשטחה.⁸⁴
57. ב-18.1.2021, שגרירות ארה"ב באוגנדה פרסמה הודעה חריפה בעניין האלימות והרדיפה כלפי האופוזיציה⁸⁵:

U.S. Embassy Kampala

January 18, 2021 · 🌐

U.S. Ambassador to Uganda Natalie E. Brown attempted to visit presidential candidate Robert Kyagulanyi at his residence on January 18, but was denied access by Ugandan security forces.

The United States regularly meets with actors across Uganda's political spectrum as part of its diplomatic engagement. The purpose of Ambassador Brown's visit was to check on Mr. Kyagulanyi's health and safety, given that he's effectively been unable to leave his home, with security forces surrounding his residence.

Uganda's election campaigns were marred by the harassment of opposition candidates, campaign staff, and supporters; suppression of the media and civil society organization activities; and a nationwide internet shutdown before, during, and after voting day.

These unlawful actions and the effective house arrest of a presidential candidate continue a worrying trend on the course of Uganda's democracy.

We call on the Ugandan government to respect their citizens' human rights and fundamental freedoms, including the freedom of expression, freedom of assembly and freedom of the press as provided for in Uganda's own constitution and according to commitments Uganda has made to uphold international human rights standards.

Nobody should be unlawfully denied a means to communicate and the freedom to leave their home, should they choose to do so.

7.9K

4.4K Comments 2K Shares

⁸¹ <https://www.aljazeera.com/news/2021/1/16/ugandas-museveni-declared-winner-of-presidential-election>

⁸² <https://www.reuters.com/article/us-uganda-election-idUSKBN29I1C0> ; <https://ug.usembassy.gov/statement-by-u-s-ambassador-natalie-e-brown-on-cancellation-of-u-s-diplomatic-observer-mission-of-ugandas-elections/>

⁸³ <https://www.reuters.com/article/us-uganda-politics-idUSKBN27W1H1>

⁸⁴ <https://www.bbc.com/news/world-africa-55640405>

⁸⁵ <https://www.facebook.com/U.S.EmbassyKampala/posts/pfbid022TqoAMaP1bpNsevyztgoo5PDj8WMpsdLqU1pbKf3ALoeBebiWGk9JhM4G937rDGql>

58. מוסווי האמין כי ארה"ב מאסה בו ופעלה בבחירות האחרונות כדי להתגבר על הזיפים הרגילים ולסייע לתנועת האופוזיציה להפילו. ב-19.1.2021, אוגנדה האשימה את שגרירת ארה"ב בניסיון לערער את תוצאות הבחירות על ידי כך שניסתה לבקר את המועמד הראשי של האופוזיציה בביתו, בובי ויין, אשר היה מוקף ע"י כוחות הביטחון מאז יום הבחירות.⁸⁶
59. בגלל חוסר הלגיטימציה הפנימית והבין-לאומית של הבחירות האחרונות, מאז 14.1.2021 הדיכוי באוגנדה הגיע לממדים עצומים. רק בשלושת החודשים הראשונים, לפחות 680 פעילי אופוזיציה נחטפו מבתיים, ממקומות עבודתם, מהפגנות או מהרחובות על ידי ואנים לבנים ללא לוחיות רישוי (מכונים באוגנדה "drones"). על פי ההערכות, ייתכן שכבר כמה אלפים נחטפו באופן הזה. מוסווי עצמו הודה במעצר של 242 איש⁸⁷ ואילו השר לביטחון הפנים הודה במעצר של 1,300 איש⁸⁸.
60. מי שנחטפו הובאו למעצר בתחנות משטרה ובמתקנים צבאיים ועברו שם עינויים קשים (למשל, הצלפה באמצעות כבל, הכאה באיבר המין, הרעבה, חשמול, תלישת ציפורניים, כיבוי סיגריות ומשיכת העור באמצעות פלייר). חלק שוחררו בהמשך אך רבים הועלמו. חלק מפעילי אופוזיציה עמלו על איסוף ראיות לזיוף הבחירות, טרם הם נחטפו. מבין אלה ששוחררו היו שהעידו כי הם עונו כדי להוציא מהם מידע על קנוניה נגד המשטר שהוביל מנהיג האופוזיציה בובי ויין.⁸⁹
61. בתגובה לפרסום תחקיר בעיתון 'ניו יורק טיימס', דובר הצבא של אוגנדה הגן על השימוש בוואנים הלבנים הלא מסומנים, ואמר כי השימוש ב"אמצעי תחבורה בלתי מזוהים" אינו ייחודי לאוגנדה וכי מדינות אחרות - כולל ארצות הברית ובריטניה - נהגו בשיטות דומות להתמודדות עם "פושעים קשים".⁹⁰
62. דוגמה אחת מרבות זו היעלמותו של Kenneth Mukasa Sequya. ב-24.1.2021 שוטרים הגיעו לביתו ועצרו את אשתו שהייתה בהיריון, Ayebare Halima. היא נלקחה לתחנת המשטרה ב-Naguru ושם נחקרה על מקום הימצאו של בעלה. שלושה ימים לאחר מכן בעלה Kenneth נעצר והוא הגיע לביתם יחד עם שוטרים אשר החרימו חולצות ופרסומים של מפלגת ה-NUP. מאז נעלמו עקבותיו. להן תמונה מהפגנה למען שחרורו.⁹¹

⁸⁶ <https://www.reuters.com/article/us-uganda-election-idUSKBN29O0FZ>

⁸⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=xw82j-dlrTA&t=11s>

⁸⁸ <https://www.monitor.co.ug/uganda/news/national/govt-lists-1-300-missing-people-3364558> ;
<https://allafrica.com/stories/202104160691.html>

⁸⁹ <https://www.nytimes.com/2021/04/11/world/africa/uganda-election-disappearances-museveni.html> ;

<https://www.theguardian.com/world/2021/apr/22/torture-abducted-uganda-crackdown-museveni> ;

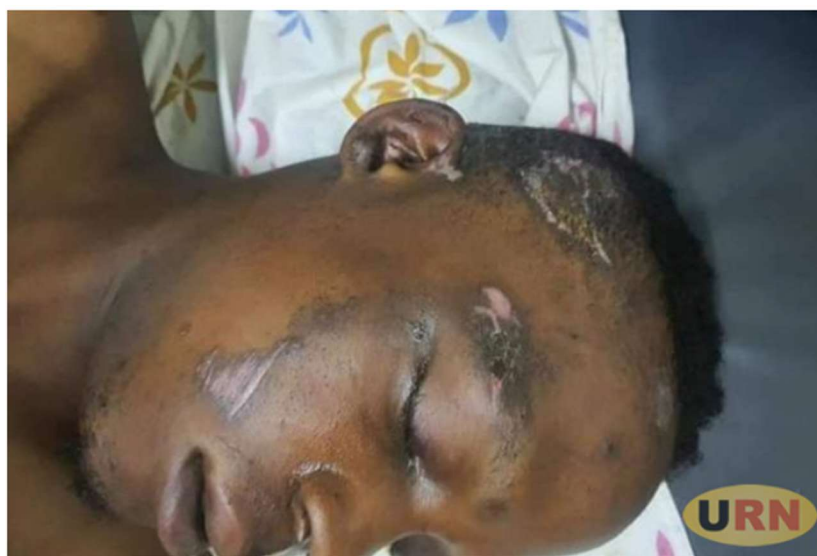
<https://www.hrw.org/report/2022/03/22/i-only-need-justice/unlawful-detention-and-abuse-unauthorized-places-detention>

⁹⁰ <https://www.nytimes.com/2021/04/11/world/africa/uganda-election-disappearances-museveni.html>

⁹¹ <https://twitter.com/observerug/status/1362063423559852033/photo/2>

63. בסוף חודש ינואר 2021 נמצא בחדר מתים Ronald Ssegawa, בן ה-22, לאחר שהועבר לשם ממתקן מעצר והעובדים שמו לב שהוא עודנו בחיים. הוא הובא על ידי צוות חדר המתים לבית החולים מחוסר הכרה, עם חבלות וסימני כוויות בכל הגוף, עם צלקות ארוכות על בטנו, סימנים שהוא חושמל, ציפורניו נתלשו ואצבעותיו היו שבורות⁹².

Ronald Ssegawa on his hospital bed at Mulago Hospital with head injuries. Photo Credit: URN

64. ב-16.4.2021, מזכיר המדינה של ארה"ב, אנתוני בלינקן, הודיע על ההחלטה להטיל סנקציות אישיות נגד מי שפגעו בתהליכים הדמוקרטיים באוגנדה. בנימוקי ההחלטה צוינו האלימות והרדיפה הפוליטית החמורות כלפי האופוזיציה⁹³:

⁹² <https://twitter.com/hebobiwine/status/1358982008182030344>

⁹³ <https://www.state.gov/imposing-visa-restrictions-on-ugandans-for-undermining-the-democratic-process/>

The Government of Uganda's actions during the recent electoral process undermined democracy and respect for human rights. Today I am announcing visa restrictions on those believed to be responsible for, or complicit in, undermining the democratic process in Uganda, including during the country's January 14 general elections and the campaign period that preceded it.

The Government of Uganda's actions represent a continued downward trajectory for the country's democracy and respect for human rights as recognized and protected by Uganda's constitution. Opposition candidates were routinely harassed, arrested, and held illegally without charge. Ugandan security forces were responsible for the deaths and injuries of dozens of innocent bystanders and opposition supporters, as well as violence against journalists that occurred before, during, and after the elections. Civil society organizations and activists working to support electoral institutions and transparent electoral processes have been targeted with harassment, intimidation, arrest, deportation, and spurious legal charges and denial of bank account access. The government limited accreditation for international and local election observers and civil society, but those who were able to observe the process noted widespread irregularities before, during, and after the election, which have undermined its credibility. This electoral process was neither free nor fair. Nevertheless, we continue to urge all parties to renounce violence and respect freedoms of expression, assembly, and movement.

The Government of Uganda must significantly improve its record and hold accountable those responsible for flawed election conduct, violence, and intimidation. The U.S. Government will continue to evaluate additional actions against individuals complicit in undermining democracy and human rights in Uganda, as well as their immediate family members. The United States also emphasizes that we strongly support the Ugandan people, and we remain committed to working together to advance democracy and mutual prosperity for both our countries.

65. ב-7.12.2021, ארה"ב הטילה סנקציות כלכליות על ראש המודיעין הצבאי של אוגנדה, Abel Kandiho, בשל מעורבותו ברדיפה פוליטית⁹⁴:

As commander of the Ugandan Chieftaincy of Military Intelligence (CMI), Major General Abel Kandiho (Kandiho) and other CMI officers have arrested, detained, and physically abused persons in Uganda. The CMI targeted individuals due to their nationality, political views, or critique of the Ugandan government. Individuals were taken into custody and held, often without legal proceedings, at CMI detention facilities where they were subjected to horrific beatings and other egregious acts by CMI officials, including sexual abuse and electrocutions, often resulting in significant long-term injury and even death. During these incarcerations, victims were kept in solitary confinement and unable to contact friends, family, or legal support. In some cases, Kandiho was personally involved, leading interrogations of detained individuals.

Kandiho is designated pursuant to E.O. 13818 for being a foreign person who is or has been a leader or official of an entity that has engaged in, or whose members have engaged in, serious human rights abuse relating to his tenure.

66. מחלקת המדינה של ארה"ב פרסמה דו"ח חמור ביותר לגבי מצב זכויות האדם באוגנדה בשנת 2021. כך סוכם המצב שם⁹⁵:

Significant human rights issues included credible reports of: unlawful or arbitrary killings by government forces, including extrajudicial killings; forced disappearance by the government; torture and cases of cruel, inhuman, or degrading treatment or punishment by government agencies; harsh and life-threatening prison conditions; arbitrary arrest or detention; political prisoners or detainees; politically motivated reprisals against individuals in another country; serious problems with the independence of the judiciary; arbitrary or unlawful interference with privacy; serious abuses in a conflict, including unlawful civilian harm; serious restrictions on free expression and media, including violence, threats of violence, and unjustified arrests or prosecution of journalists,

⁹⁴ <https://www.reuters.com/world/africa/us-hits-ugandan-military-intelligence-chief-with-sanctions-over-egregious-abuses-2021-12-07/>; <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0517>

⁹⁵ <https://www.state.gov/reports/2021-country-reports-on-human-rights-practices/uganda/>

censorship, and the existence of criminal libel laws; serious restrictions on internet freedom; substantial interference with the freedom of peaceful assembly and freedom of association, including overly restrictive laws on the organization, funding, or operation of nongovernmental organizations and civil society organizations; serious flaws with citizens' ability to determine their government through free and fair elections; serious and unreasonable restrictions on political participation; serious government corruption; serious government restrictions on or harassment of domestic and international human rights organizations; lack of investigation of and accountability for gender-based violence, including but not limited to domestic and intimate partner violence, sexual violence, and child, early, and forced marriage; trafficking in persons; crimes involving violence or threats of violence targeting lesbian, gay, bisexual, transgender, queer, or intersex persons; existence of laws criminalizing consensual same-sex sexual conduct between adults; and existence of the worst forms of child labor.

67. דו"ח מחלקת המדינה של ארה"ב לגבי מצב זכויות האדם באוגנדה בשנת 2021, בין היתר פירט את המעורבות של המשטרה באלימות וברדיפה פוליטית כלפי אזרחים, עיתונאים, פעילי אופוזיציה וחברי קהילת הלהט"ב:

א. המשטרה הכתה ולעיתים אף הרגה את מי שהפרו את מגבלות הקורונה הדרקוניות:

Police killed some persons violating COVID-19 curfew regulations. On June 28, local media reported that police arrested Abdrashid Walujjo, one of its officers, after he shot and killed 13-year-old Ester Naula on her way from buying street food after curfew. Police stated Walujjo would be prosecuted for murder, but his trial had not started by year's end... Local media reported several incidents in which police and military officers indiscriminately beat persons they found outside after the nighttime curfew with sticks, batons, and gunstocks, maiming some and killing others.

ב. המשטרה הייתה מעורבת בזיוף הבחירות ב-14.1.2021:

Local media reported numerous incidents of ballot stuffing and showed several videos of individuals wearing military and police uniforms premarking and stuffing ballots.

ג. ביום הבחירות המשטרה פשטה על משרד ארגון לא-ממשלתי שעסק בפקוח על תקינות הבחירות:

On election day, January 14, police officers raided a civil society election data center and arrested 27 NGO staff and volunteers on what a police spokesperson said were suspicions that the staffers had “ulterior motives, which might incite violence in this country.”

ד. קציני משטרה ביצעו בדיקות רקטליות לעצורים מקהילת הלהטב"ק, וכן פשטו על מקלטים של הקהילה בטענה שהם הפרו את מגבלות הקורונה על ריחוק חברתי:

Lesbian, gay, bisexual, transgender, queer, and intersex (LGBTQI+) activists reported that police officers and medical personnel carried out forced anal examinations on members of the LGBTQI+ community whom they arrested at what was alleged to be a same-sex engagement ceremony... Police also raided an LGBTQI+ shelter and arrested occupants, accusing them of violating COVID-19 regulations on social distancing... On May 31, police officers raided the Happy Family Youth Uganda LGBTQI+ shelter in Wakiso District outside Kampala and arrested 44 individuals – 36 men and 8 women – celebrating what was alleged to be a gay engagement ceremony. Amateur video footage recorded at the scene showed a plainclothes police officer verbally abusing and mocking the detainees. Police announced that it would charge the individuals with “a negligent act likely to spread an infectious disease” for disobeying COVID-19 restrictions.

ה. המשטרה הייתה מעורבת בחטיפות של אזרחים באמצעות ואגנים לבנים:

There were numerous reports of disappearances by government authorities. Local media, opposition political parties, cultural leaders, human rights lawyers, and religious leaders reported that the military – particularly the Chieftaincy for Military Intelligence (CMI) and the Special Forces Command (SFC) – and police used unmarked Toyota Hiace vans, locally known as “drones,” to kidnap hundreds of NUP supporters in the periods before, during, and after the January 14 general election, and detained them without charge at unidentified locations.

ו. כוחות המשטרה הכו וירו כדורי גומי בעיתונאים. על רקע אירוע התקיפה ב-27.12.2020 של שלושה עיתונאים (Mr Ali Mivule (NTV), Ashraf Kasirye (Ghetto TV) and Daniel Lutaaya (NBS TV)), ב-8.1.2021 מפכ"ל המשטרה Martin Okoth Ochola

אמר שהשוטרים ימשיכו להפעיל כוח כלפי עיתונאים "for their own safety". צילום של העיתונאי Saif-Ilah Ashraf Kasirye לאחר שנורה%:

Mr Saif-Ilah Ashraf Kasirye, a Radio One journalist and an online Ghetto TV cameraman, is carried to hospital after he was allegedly shot in Masaka on December 27. PHOTO | DAVID LUBOWA

ז. ב-17.2.2021, כוחות המשטרה הכו באמצעות מקלות ואלות 20 עיתונאים שהגיעו לסקר את ההגשה של בובי ויין תלונה לנציגות נציבות האו"ם לזכויות אדם⁹⁷:

On February 17, military police officers beat with sticks and batons at least 20 journalists who gathered at the site of the Office of the UN High Commissioner for Human Rights in Kampala to cover Kyagulanyi delivering a petition. Several journalists were hospitalized with injuries to their heads, feet, and ankles, and others lost audio and visual equipment destroyed by military police officers.

(AFP/Badru Katumba)

⁹⁶ <https://www.monitor.co.ug/uganda/news/national/police-will-beat-you-for-own-safety-igp-ochola-tells-journalists-3251102>

⁹⁷ <https://cpj.org/2021/02/ugandan-soldiers-assault-journalists-at-bobi-wine-event-face-opaque-military-trial/>

ח. כוחות המשטרה עצרו עיתונאים על כך שביצעו את עבודתם העיתונאית, דובר המשטרה איים שאוגדה תבקש ממדינות זרות להסגיר אליה בלוגרים ביקורתיים, והמשטרה התערבה בפרסומים העיתונאיים :

Police arrested some journalists for covering stories related to abuses in connection with the compilation and announcement of election results, government procurement, and land rights... a police spokesperson warned bloggers living abroad that authorities would negotiate with their host countries and Interpol to extradite them to the country for prosecution... The police's Media and Political Crimes Unit and the communications regulator, Uganda Communications Commission, however, closely monitored all radio, television, and print media. Journalists, opposition politicians, and human rights activists reported that authorities wielded control over editorial decisions at public broadcasters and at some private media outlets as well... The government penalized those who published items counter to its guidelines and directly and indirectly censored media, including by controlling licensing and advertising, instructing editors to suspend critical journalists, and arresting and beating journalists. Government officials and ruling party members owned many of the private rural radio stations and imposed reporting restrictions. Media practitioners said government and security agents occasionally called editors and instructed them not to publish stories that negatively portrayed the government. Journalists, under government pressure, practiced self-censorship.

ט. המשטרה עצרה והפלילה עיתונאים בעבירה פלילית של לשון הרע, מאחר שביצעו את עבודתם העיתונאית :

According to human rights activists, on April 6, police interrogated online journalists Pidson Kareire and Darius Magara after they published a November 2020 report that questioned the competence of a road construction company. Police directed Kareire and Magara to report weekly to the police's Criminal Investigations Directorate. Upon reporting on May 27, police officers detained them, arraigned them in court, and charged them with criminal defamation. The court remanded them to prison until June 17, when it released them on bail. Their trial continued at year's end.

י. המשטרה עצרה וחקרה עיתונאים לאחר שביקרו את הממשלה, בטענה שפגעו בביטחון הלאומי:

Authorities cited laws protecting national security to restrict criticism of government policies. On June 24, police officers interrogated Monitor Publications Limited's managing director Tony Glencross and managing editor Tabu Butagira as part of investigations into allegations of publication of false news, criminal libel, and incitement of violence. Police began the investigation following the newspaper's May 31 report describing a BBC investigation that identified two official security vehicles whose occupants shot and killed unarmed civilians during the November 2020 protests. According to local media, police detectives said the publication "promoted sectarianism" and was "prejudicial" to national security

יא. המשטרה עצרה אזרחים שלבשו בגדים וכובעים המזוהים עם תנועת האופוזיציה של בובי ויין:

Police and military arrested persons it found wearing camouflage clothing, red berets, and red insignia associated with Kyagulanyi's People Power political movement and the NUP party, which security agencies stated were reserved for use by security forces

68. באוגוסט 2021, משרד הפנים הורה לסגור 54 ארגונים לא ממשלתיים, ביניהם ארגונים חשובים שנאבקו נגד פיתוח תעשיית הנפט באתרי טבע ומורשת⁹⁸. ביום 23.10.2021 המשטרה עצרה שישה חברים בארגון Africa Institute for Energy Governance (AFIEGO) שהופיע ברשימת הסגירה⁹⁹.

69. הנה כי כן, ישנן די והותר ראיות לגבי חומרת המצב בדיקטטורה באוגנדה, ולמעורבות המשטרה בהפרות זכויות אדם. כמתואר, בהינתן שהמשטרה היא זו שאחראית על ביטחון הפנים, אך המשטרה מסתייעת ביחידות הצבא, ה-SFC וכוחות ביטחון ומודיעין אחרים, הרי שמכירת המערכת של חברת Cellebrite למשטרה משמעותה מכירתה גם לכל שלל כוחות הביטחון שמתערבים בביטחון הפנים.

70. בנסיבות אלה, אין צל של ספק כי משמעות הפריצה למכשירי פלאפון באוגנדה עלולה להיות חטיפה, סחיטה, עינויים, הוצאה להורג ללא משפט, העלמה ושליטת חירות ללא הליך הוגן של אזרחים ואזרחיות שהם בעלי מכשירי הפלאפון, וכן של חברים וקרובי משפחה שלהם.

⁹⁸<https://www.ngobureau.go.ug/sites/default/files/news-notices/2021/08/STATEMENT%20ON%20HALTING%20OF%20OPERATIONS%20DUE%20TO%20NON-COMPLIANCE.pdf>

⁹⁹ <https://www.energyvoice.com/oilandgas/africa/358806/uganda-police-afiego-oil/>

החובה המוטלת על משרד הביטחון למנוע ולעצור את הייצוא של המערכות לפריצת פלאפונים של חברת Cellebrite לכוחות המשטרה של הדיקטטורה

באוגדה

71. כאמור במכתבה של ראשת אפ"י אלינו מיום 1.2.2021, בעקבות עבודת מטה שנעשתה בתחילת 2021 במשרד הביטחון לבחינת המסגרת הנורמטיבית לפיקוח על מוצרי פורנוזיקה דיגיטלית, הוחלט שהגורם שיפקח על התחום יהיה מנכ"ל משרד הביטחון, מכוח צו הפיקוח:

בהמשך לעתירתך שבכותרת בעניין יצוא מוצרי פורנוזיקה של חברת סלברייט לרוסיה, ובהמשך למענה שלנו מיום 21.9.20, נבקש לעדכן כי בתקופה האחרונה נעשתה באפ"י עבודת מטה לבחינת המסגרת הנורמטיבית לפיקוח על מוצרי פורנוזיקה דיגיטלית, העומדים בבסיס עתירתך.

מוצרי פורנוזיקה דיגיטלית נכנסו לפיקוח על-ידי הסדר ואסנאר בדצמבר 2019 עם הכנסתם לרשימת הציווד והטכנולוגיה הדו-שימושיים של משטר ואסנאר תחת קטגוריה של ביטחון מידע (Information Security) (ראה לעניין זה סעיף 5.A.4.B לרשימה של ואסנאר).

יחד עם זאת, מוצרים הכוללים אמצעי הצפנה, כדוגמת המוצר מושא העתירה שבכותרת, על אף התיקון של הסדר ואסנאר, מפקחים באמצעות צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (עיסוק באמצעי הצפנה), התשל"ה-1974 ("צו הצופן") והרשיונות ניתנים ע"י מנכ"ל משרד הביטחון. זאת, מבלי שהדבר מהווה אישור לקיומם של רישיונות ביחס למוצר מושא העתירה.

ויובהר, הגם שאין מדובר בפיקוח המתבצע מכוח הוראות חוק הפיקוח על יצוא ביטחוני, התשס"ז-2007, גם הפיקוח על יצוא אמצעי הצפנה על-פי צו הצופן נעשה על-ידי משרד הביטחון והשיקולים דומים לאלו של הליך הפיקוח מכוח חוק הפיקוח על יצוא ביטחוני, בשינויים המתחייבים.

ביחס לטענותיך הספציפיות אודות יצוא המוצר נשוא העתירה למדינה, כאמור במכתבנו הקודם, הרינו להשיב כי אין באפשרותנו להתייחס מטעמים ביטחוניים, מדיניים ואסטרטגיים.

נא ראה במכתבי זה כמענה משלים למכתבי מיום 21.9.20.

72. הסדר ואסנאר כולל ברשימת הטכנולוגיות הדורשות פיקוח, גם כאלה אשר רלוונטיות למערכת חברת Cellebrite, במיוחד בהקשר של אוגדה¹⁰⁰:

Cat 4	"Intrusion software"
5P2	"Software" specially designed or modified to avoid detection by 'monitoring tools', or to defeat 'protective countermeasures', of a computer or network-capable device, and performing any of the following: a. The extraction of data or information, from a computer or network-capable device, or the modification of system or user data; <u>or</u> b. The modification of the standard execution path of a program or process in order to allow the execution of externally provided instructions.

¹⁰⁰<https://www.wassenaar.org/app/uploads/2019/12/WA-DOC-19-PUB-002-Public-Docs-Vol-II-2019-List-of-DU-Goods-and-Technologies-and-Munitions-List-Dec-19.pdf>

5. A. 4. b. Items, not specified by 4.A.5. or 5.A.4.a., designed to perform all of the following:
1. 'Extract raw data' from a computing or communications device; and
 2. Circumvent "authentication" or authorisation controls of the device, in order to perform the function described in 5.A.4.b.1.

Technical Note

'Extract raw data' from a computing or communications device means to retrieve binary data from a storage medium, e.g. RAM, flash or hard disk, of the device without interpretation by the device's operating system or filesystem.

73. הוראת סעיף 5 לצו הפיקוח לאקונית ביותר ורק קובעת כי (הדגשה א.מ): **"המנהל רשאי לתת את הרשיון, לסרב לתיתו, לקבוע תנאים לנתינתו, להתלותו או לבטלו, הכל כפי שימצא לנכון."**

74. כפי שיפורט להלן, אין למנכ"ל משרד הביטחון סמכות חוקית כלשהי לסייע בכל צורה ואופן לפגיעה בפרטיות, לשלילת חירות וחופש הביטוי, להפלה פוליטית, לאיומים ולסחיטה של עיתונאים, אזרחים ואזרחיות באוגדה, וכן אנשי קשר, חברים ובני משפחה שלהם. נהפוך הוא, החוק הישראלי והחוק הבין-לאומי אוסרים על סיוע כזה – משמעות הדבר היא שבהתאם להוראת סעיף 5 לצו הפיקוח על מנכ"ל משרד הביטחון לאסור על חברת Cellebrite לייצא את המערכת שלה ליחידות המשטרה, בין אם באופן ישיר ובין אם באופן עקיף (באמצעות חברות מקומיות).

75. מנכ"ל משרד הביטחון אינו שונה מכל רשות מנהלית במדינת ישראל שחלים עליה כללי המשפט המנהלי.

76. מושכלות יסוד הן כי משמוענקת לרשות המנהלית סמכות, חלה עליה חובה מתמשכת לשקול את הצורך בהפעלתה (ראו בג"ץ 4374/15 התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר) נ' ראש ממשלת ישראל (פורסם בנבו, 27.3.2016); בג"ץ 297/82 עזרא ברגר נ' שר הפנים (פורסם בנבו, 12.6.83); וגם דפנה ברק-ארז, משפט מינהלי, כרך א', 201-202 (2010)).

77. על מנת לקבל החלטה מינהלית תקינה ליתן, להתלות או לבטל רישיון ייצוא, על מנכ"ל משרד הביטחון לגבש תשתית עובדתית מספקת לצורך קבלת ההחלטה, לבחון את כל השיקולים הצריכים לעניין ולהפעיל את שיקול-הדעת המוקנה לו באופן סביר ומידתי, בהתחשב בכל השיקולים הרלוונטיים. כמו-כן, עליו לנמק את החלטתו ומחובה זו נגזרת גם החובה להציג לציבור את התשתית העובדתית שביסוד ההחלטה. כל אלה הם עקרונות יסוד של המשפט המינהלי (ראו פסקאות 32 ו-41 לפסק דינה של כב' הנשיאה (בדימוס) הש' מ. נאור בתיק עע"מ 8101/15 אלמסגד גריוסוס צגטה נ' שר הפנים (פורסם בנבו, 28.8.2017)).

78. זה מכבר נקבע בפסיקה כי **"כי כל חייל ישראלי נושא עמו בתרמילו את כללי המשפט הבינלאומי הפומבי המנהגי, שענינם דיני המלחמה ואת כללי היסוד של המשפט המינהלי הישראלי"** (בג"ץ 393/82 ג'מעית אסכאן אלמעלמון אלתעאווניה אלמחדודה אלמסאוליה נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון (פורסם בנבו, 28.12.1983)).

79. אף שמדובר בפעילות של מנכ"ל משרד הביטחון גם מחוץ לשטחה של מדינת ישראל, הוא נושא בתרמילו את כללי המשפט הבין-לאומי ואת כללי היסוד של המשפט המנהלי הישראלי.

80. בשנים האחרונות מתחוללת מהפכה באחריות החלה על המדינות המייצאות והיצואנים הביטחוניים לשימוש בייצוא במדינות היעד שלו, ובתי הדין הבין-לאומיים הפליליים פירשו את עבירת הסיוע. ראו למשל, החלטת בית הדין הפלילי הבין-לאומי לסירה לאון (SCSL) בעניין נשיא ליבריה לשעבר צ. טיילור (Prosecutor v. Taylor, Case No. SCSL-03-01-A, Judgment, Sep. 26, 2013). טיילור הורשע בסיוע לפשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות, בין היתר, על רקע תמיכה והעברת נשק לארגון RUF; כך גם, בתי הדין הפליליים הבין-לאומיים ליוגוסלביה (ICTY) ולרואנדה (ICTR) הבהירו את ההגדרות של "סיוע" ו"השתתפות". לפי ה-ICTY, המסייע חייב לתת סיוע למבצע העבירה מתוך ידיעה שהמבצע מתכוון לבצע את הפשע, אך לא חייב בעצמו לתמוך במטרה של מבצע העבירה. יתרה מכך, אין חשיבות אם הסיוע ניתן למבצע העבירה לפני, אחרי או תוך כדי ביצוע העבירה (Prosecutor v. Blaskic, Case No. IT-95-14 (Trial Chamber), March 3, 2000). לפי ה-ICTR, אחד האלמנטים האפשריים של סיוע הוא מתן אמצעים או כלים כדי שיעזרו לביצוע הפשע (Prosecutor v. Akayesu, Case No. ICTR-96-4-T (Trial Chamber), September 2, 1998):

complicity by procuring means, such as weapons, instruments or any other means, used to commit genocide, with the accomplice knowing that such means would be used for such a purpose.

81. בסעיף 3 להכרזה של האו"ם בדבר זכויות אדם, מ-1948, נקבעה הזכות לחיים¹⁰¹: **"כל אדם יש לו הזכות לחיים, לחירות ולבטחון אישי"**.

82. הוראת סעיף 6(א) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (International Covenant on Civil and Political Rights, 1966)¹⁰², אף היא קובעת את הזכות לחיים ואת האיסור לשלול את החיים באופן שרירותי: **"לכל בן אנוש זכות טבעית לחיים. זכות זו תוגן על-ידי החוק. אין לשלול משום אדם את חייו באורח שרירותי"**.

83. הוראות סעיפים 2 ו-3 ל-Code of Conduct for Law Enforcement Officials שאומץ על ידי מליאת האו"ם בהחלטה מיום 17.12.1979 (34/169), קובעות¹⁰³:

2. **In the performance of their duty, law enforcement officials shall respect and protect human dignity and maintain and uphold the human rights of all persons.**
3. **Law enforcement officials may use force only when strictly necessary and to the extent required for the performance of their duty.**

84. ביום 15.12.1980 התקבלה במליאת האו"ם החלטה (35/172) הקוראת למדינות העולם לגבש סטנדרטים מינימליים כדי להגן על הזכות לחיים ולהבטיח הליכים משפטיים הוגנים¹⁰⁴.

¹⁰¹ https://www.btselem.org/hebrew/international_law/universal_declaration

¹⁰² https://www.nevo.co.il/law_word/Law09/amana-1040.pdf

¹⁰³ <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/lawenforcementofficials.aspx>

¹⁰⁴ <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet11rev.1en.pdf>

85. במסמך האו"ם Principles on the Effective Prevention and Investigation of Extralegal, Arbitrary and Summary Executions, מיום 24.5.1989,¹⁰⁵ נקבע בסעיף 1 כי על המדינות למנוע ולאסור הוצאות להורג ללא משפט:

Governments shall prohibit by law all extra-legal, arbitrary and summary executions and shall ensure that any such executions are recognized as offences under their criminal laws, and are punishable by appropriate penalties which take into account the seriousness of such offences. Exceptional circumstances including a state of war or threat of war, internal political instability or any other public emergency may not be invoked as a justification of such executions. Such executions shall not be carried out under any circumstances including, but not limited to, situations of internal armed conflict, excessive or illegal use of force by a public official or other person acting in an official capacity or by a person acting at the instigation, or with the consent or acquiescence of such person, and situations in which deaths

86. הוראת סעיף 2 לאמנה הבינלאומית International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance (משנת 2006)¹⁰⁶, הגדירה "העלמה כפויה":

For the purposes of this Convention, "enforced disappearance" is considered to be the arrest, detention, abduction or any other form of deprivation of liberty by agents of the State or by persons or groups of persons acting with the authorization, support or acquiescence of the State, followed by a refusal to acknowledge the deprivation of liberty or by concealment of the fate or whereabouts of the disappeared person, which place such a person outside the protection of the law.

87. הוראת סעיף 2 להצהרת האו"ם מיום 18.12.1992 (A/RES/47/133)¹⁰⁷ United Nations Declaration on the Protection of All Persons from Enforced Disappearance, קבעה:

- 1. No State shall practise, permit or tolerate enforced disappearances.**
- 2. States shall act at the national and regional levels and in cooperation with the United Nations to contribute by all means to the prevention and eradication of enforced disappearance.**

¹⁰⁵ <https://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/executions.pdf>

¹⁰⁶ <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/ced/pages/conventionced.aspx>

¹⁰⁷ <https://www.un.org/documents/ga/res/47/a47r133.htm>

88. החל משנת 1946, בה אימצה עצרת האו"ם את עקרונות חוקת הטריבוניל הצבאי בנירנברג (IMT)¹⁰⁸ והכרעותיו, רואה המשפט הבין-לאומי בעינויים פשע במישור הבין-לאומי, הן במסגרת קטגוריית פשעים נגד האנושות והן כפשע בפני עצמו, המקנה סמכות שיפוט אוניברסלית להעמיד לדין פרטים הנאשמים בביצוע מעשים העולים כדי עינויים, ללא תלות במקום ביצועם, בזהות הקורבנות או אזרחותו של המבצע.

89. בסעיף 5 להכרזה של האו"ם בדבר זכויות אדם, מ-1948, נקבע האיסור על עינויים¹⁰⁹: "לא יהיה אדם נתון לעינויים, ולא ליחס או לעונש אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים".

90. הוראת סעיף 7 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, אוסרת על עינויים: "לא יועמד אדם בפני עינויים, או ביחס או עונש אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים; בפרט, לא יועמד אדם בלא הסכמתו החופשית, בפני ניסוי רפואי או מדעי".

91. מדינת ישראל חתמה ביום 22.10.1986 על האמנה נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים (1984), ואשררה אותה ביום 4.8.1991. סעיף 4(1) לאמנה זו אוסר על סיוע לעינויים:

Each State Party shall ensure that all acts of torture are offences under its criminal law. The same shall apply to an attempt to commit torture and to an act by any person which constitutes complicity or participation in torture.

92. פעילות להגנה על זכויות אדם, אינה מהווה פשע או פעילות טרור. ראו למשל סעיף 1 להחלטת מליאת האו"ם (53/144), מיום 9.12.1998¹¹⁰:

Everyone has the right, individually and in association with others, to promote and to strive for the protection and realization of human rights and fundamental freedoms at the national and international levels.

93. הוראות סעיפים 9 ו-26 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, והוראת סעיף 9 להכרזה של האו"ם בדבר זכויות אדם, אוסרות על שלילת חירות שרירותית ובמיוחד על רקע אמונות ודעות פוליטיות¹¹¹.

94. הוראות סעיפים 18-19 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, וכן הוראת סעיף 19 להכרזה של האו"ם בדבר זכויות אדם, קובעות את זכותו של כל אדם לחופש המחשבה, המצפון והדת, ולחופש הביטוי.

95. בסעיף 12 להכרזה של האו"ם בדבר זכויות אדם, נקבע כדלהלן בעניין הזכות לפרטיות:

No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to attacks upon his honor and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

96. הוראת סעיף 17 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, אוסרת אף היא על פגיעה בפרטיות:

¹⁰⁸ <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=3ae6b39614>

¹⁰⁹ https://www.btselem.org/hebrew/international_law/universal_declaration

¹¹⁰ <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/rightandresponsibility.aspx>

¹¹¹ https://www.nevo.co.il/law_word/Law09/amana-1040.pdf

1. No one shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful attacks on his honour and reputation.

2. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

97. עיתונאים, פעילי וארגוני זכויות אדם, מפגינים, פעילי אופוזיציה ולמען הדמוקרטיה, לעולם אינם יכולים לשמש כמטרה רק בשל דעותיהם. כל ניסיון לכפות עליהם דעה מסוימות הינו אסור, וכל ניסיון לפגוע בזכויותיהם על רקע דעותיהם, ובפרט בזכותם לפרטיות, מהווה הפרה גם של זכותם לחופש הביטוי, המעוגנת בהוראת סעיף 19 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות¹¹².

98. בארה"ב, ב- The Arms Export Control Act of 1976 ובעיקר Section 620M ב- Foreign Assistance Act of 1961 (22 U.S.C. 2378d), אשר הוסף בסדרה של תיקונים המכונים "Leahy Law" (על שם הסנטור פטריק ליהי ממדינת ורמונט אשר קידם אותם), הוגדרו כהפרות חמורות של זכויות אדם אשר מונעות ייצוא ביטחוני אמריקאי, גם שלילת חירות שרירותית, הוצאות להורג ללא משפט, העלמה ועינויים :

SEC. 620M. [2378d] LIMITATION ON ASSISTANCE TO SECURITY FORCES.

(a) IN GENERAL.—No assistance shall be furnished under this Act or the Arms Export Control Act to any unit of the security forces of a foreign country if the Secretary of State has credible information that such unit has committed a gross violation of human rights.

(1) the term "gross violations of internationally recognized human rights" includes torture or cruel, inhuman, or degrading treatment or punishment, prolonged detention without charges and trial, causing the disappearance of persons by the abduction and clandestine detention of those persons, and other flagrant denial of the right to life, liberty, or the security of person; and

כך גם נכתב במצגת של מחלקת המדינה האמריקאית, המסבירה את הפרשנות שלה להוראות חוק אלה :

¹¹² <https://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/docs/gc34.pdf>

Gross Violations of Human Rights

Not defined in the Leahy context

According to section 502B(d) of the FAA, gross violations of internationally recognized human rights includes:

- **torture** or cruel, inhuman, or degrading treatment or punishment,
- **prolonged detention** without charges and trial,
- causing the **disappearance** of persons by the abduction and clandestine detention of those persons, and
- other **flagrant denial of the right to life, liberty, or the security of person** (e.g. **extrajudicial killing**).

Department Leahy Vetting policy also includes:

- Politically-motivated rape

This is not an exhaustive list. Incidents are examined on a case-by-case basis.

99. הוראות סעיפים 300, 301א, 301ב, 301ג ו-304 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, אוסרות על הריגה ורצח.

100. הגדרות עבירות החטיפה בחוק העונשין, דומות להגדרת "העלמה כפויה" בדין הבין-לאומי. כך בהוראת סעיף 369 הוגדרה "חטיפה": "הכופה אדם בכוח או באיומים או מפתהו באמצעי תרמית ללכת מן המקום שהוא נמצא בו, הרי זו חטיפה, ודינו – מאסר עשר שנים"; ובהוראת סעיף 372 הוגדרה חטיפה לשם סחיטה או איומים: "החוטף אדם כדי לרצחו או כדי להעמידו בסכנת רצח, או חוטף אדם כדי לסחוט או לאיים, דינו – מאסר עשרים שנים".

101. הוראות סעיף 428 לחוק העונשין, אוסרות על סחיטה באיומים: "המאיים על אדם בכתב, בעל פה או בהתנהגות, בפגיעה שלא כדין בגופו או בגוף אדם אחר, בחירותם, ברכושם, בפרנסתם, בשמם הטוב או בצנעת הפרט שלהם, או מאיים על אדם לפרסם או להימנע מפרסם דבר הנוגע לו או לאדם אחר, או מטיל אימה על אדם בדרך אחרת, הכל כדי להניע את האדם לעשות מעשה או להימנע ממעשה שהוא רשאי לעשותו, דינו - מאסר שבע שנים; נעשו המעשה או המחדל מפני איום או הטלת אימה כאמור או במהלכם, דינו - מאסר תשע שנים".

102. הוראת סעיף 371 לחוק העונשין קובעת: "החוטף אדם בכוונה שייכלא שלא כחוק, דינו - מאסר עשרים שנים".

103. הוראות סעיפים 333, 334 ו-335 לחוק העונשין, אוסרות על גרימת חבלה לגופו של אדם.

104. הוראת סעיף 5 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, מגדירה כעבירה: "הפוגע בפרטיות זולתו, באחת הדרכים האמורות בסעיף 12(1), (3) עד (7) ו-(9) עד (11), דינו מאסר 5 שנים".

105. הוראת סעיף 262 לחוק העונשין קובעת: "מי שידע כי פלוני זומם לעשות מעשה פשע ולא נקט כל האמצעים הסבירים למנוע את עשייתו או את השלמתו, דינו - מאסר שנתיים".

106. הוראת סעיף 16(א) לחוק העונשין קובעת: "דיני העונשין של ישראל יחולו על עבירות-חוץ אשר מדינת ישראל התחייבה, באמנות בינלאומיות רב צדדיות ופתוחות להצטרפות, להעניש עליהן; והוא, אף אם נעברו בידי מי שאינו אזרח ישראלי או תושב ישראל, ויהא מקום עשיית העבירה אשר יהא".

107. הוראת סעיף 15(א) לחוק העונשין קובעת: "דיני העונשין של ישראל יחולו על עבירת-חוץ מסוג פשע או עוון, שנעברה בידי אדם שהיה, בשעת עשיית העבירה או לאחר מכן, אזרח ישראלי או תושב ישראל; הוסגר אדם מישראל למדינה אחרת בשל אותה עבירה ונתן שם את הדין עליה, לא יחולו עוד עליה דיני העונשין של ישראל."
108. לפי הוראת סעיף 31 לחוק העונשין, "מסייע" הינו: "מי אשר, לפני עשיית העבירה או בשעת עשייתה, עשה מעשה כדי לאפשר את הביצוע, להקל עליו או לאבטח אותו, או למנוע את תפיסת המבצע, גילוי העבירה או שללה, או כדי לתרום בדרך אחרת ליצירת תנאים לשם עשיית העבירה, הוא מסייע".
109. המסייע לעבור עבירה הוא צלע משנית ועקיפה בביצוע העבירה. בשעה שאחר מבצע את העבירה, עושה המסייע כדי לאפשר את ביצועה של העבירה העיקרית, להקל אותו, לאבטחו או לתרום לו בדרך אחרת. בהתאם לכך, עונשו של המסייע שווה למחצית העונש הקבוע בשל ביצוע אותה העבירה (סעיף 32 לחוק העונשין).
110. יסודותיה של עבירת הסיוע הוגדרו בפסק-הדין המנחה שניתן בע"פ 320/99 פלונית נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 15.2.2001).
111. במסגרת היסוד העובדתי שבהגדרת העבירה נדרשת התנהגות מסייעת, כלומר, התנהגות אשר יש בה כדי ליצור את התנאים לביצוע העבירה על ידי המבצע העיקרי באחת מן הדרכים המנויות בסעיף 31 לחוק העונשין. החוק אינו דורש כי אלמלא הסיוע לא הייתה מתגבשת העבירה העיקרית. אין כל הכרח כי בהתנהגותו ירים המסייע תרומה אפקטיבית לביצוע העבירה העיקרית. הדרישה היא, כך נפסק, אך להתנהגות הנושאת את הפוטנציאל לסייע לביצוע העבירה העיקרית (ראו ע"פ 11131/02 יוסופוב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 21.1.1999); ע"פ 11131/02 יוסופוב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 15.3.2004)). הבשלת היסוד העובדתי אינה תלויה בהשלמת העבירה העיקרית, ודי בכך שהעברין העיקרי ניגש לביצועה (ראו פסק דינה של הנשיאה אסתר חיות בע"פ 2219/14 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 16.11.2014)).
112. היסוד הנפשי כולל שלושה רכיבים: מודעות לטיב ההתנהגות המסייעת, כלומר, לכך שהמעשה תורם לביצוע העבירה העיקרית; מודעות לכך שהמבצע העיקרי עומד לבצע עבירה "בעלת ייעוד מוחשי", כאשר לא די בידיעה על אפשרות תיאורטית או נכונות לביצוע עבירה; ומטרה לסיוע.
113. בע"פ 320/99 פלונית הנ"ל, לגבי היסוד הנפשי, נקבע כי נדרש מאת המסייע יסוד של מטרה או תכלית לסייע לעברין העיקרי. לגבי היחס הנפשי לעבירה המתבצעת, או העומדת להתבצע, נקבע כי מעבר ליסוד ההכרתי אין נדרש יסוד חפצי ביחס לביצוע העבירה, כלומר, אין המסייע נדרש להתכוון לכך שהמבצע העיקרי יגשים את זממו.
114. לפי פסקה 9 לפסק דינו של המשנה לנשיאה (בדימוס) אליעזר ריבלין בע"פ 11131/02 יוסופוב הנ"ל, המודעות – הן לטיב ההתנהגות המסייעת והן לנסיבה של ביצוע העבירה העיקרית – יכול שתהיה מוחלפת בחשד באשר לטיבה המסייע של ההתנהגות ובמודעות לאפשרות התקיימות הנסיבה של ביצוע העבירה על ידי העברין העיקרי, בהתאם להוראות סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין ("עצימת עיניים"). בנוסף, לפי "הלכת הציפיות", יסוד המטרה לסייע מתקיים אף מקום שבו אין תכליתו של המסייע לסייע לעברין העיקרי, ואולם הוא

מודע לכך שהתנהגותו עשויה, בהסתברות של קרוב לוודאי, להרים תרומה לביצוע העבירה על ידי המבצע העיקרי.

115. רכיב המטרה לסיוע מתמש גם כאשר המסייע אינו חפץ בהתממשות העבירה, ובכלל זה גם שעה שפעל "מתוך לחץ חברתי או מתוך בצע כסף, למרות שאינו חפץ בהתממשות של עבירה זו" (ראו פסק דינה של הנשיאה אסתר חיות בע"פ 2219/14 פלוני הנ"ל).

116. עוד נקבע כי על אף שבמקרה הרגיל תבוצע פעולת הסיוע בדרך של מעשה אקטיבי, אין מניעה מהכרה בביצוע סיוע לדבר עבירה בדרך של מחדל (פסקה כ"ג לפסק דינו של המשנה לנשיאה (בדימוס) השופט אליקים רובינשטיין בע"פ 2219/14 פלוני הנ"ל).

117. מרגע שנודע לרשות ציבורית כי היא פועלת בניגוד לסמכותה בחוק, עליה לתקן את הפגם ללא דיחוי ומיוזמתה, ולא להמשיך לפעול במצב של העדר חוקיות. בהקשר זה, יפים דברי הש' אדמונד לוי בפסקה 19 לפסק דינו בבג"ץ 10296/02 ארגון המורים בבתי הספר העל-יסודיים, בסמינרים ובמכללות נ' שרת החינוך, התרבות והספורט (פורסם בנבו, 15.12.04): "אל לנו להעלים עין ממצב מתמשך של חריגה מסמכות, ואין להתיר לרשות המינהלית לנקוט מדיניות של סחבת בתיקון המעוות. אדרבה, בית-המשפט אינו מהסס לומר את דברו מקום שהרשות מתמהמהת בתיקון מעשה הלוקה בפגם".

118. לכן, אין למנכ"ל משרד הביטחון סמכות חוקית כלשהי לסייע בכל צורה ואופן לפגיעה בפרטיות, לשלילת חירות וחופש הביטוי, להפללה פוליטית, לאיומים ולסחיטה של עיתונאים, אזרחים ואזרחיות באוגדה, וכן אנשי קשר, חברים ובני משפחה שלהם.

119. אנו מצפים שמנכ"ל משרד הביטחון יודיע ללא דיחוי לנו ולציבור כי ייאסר הייצוא הישיר או העקיף של מערכת חברת Cellebrite לכוחות המשטרה של הדיקטטורה באוגדה.

120. מנכ"ל משרד הביטחון מתבקש להורות בדחיפות לחברת Cellebrite לעצור את הייצוא של כל סוגי המערכות שלה (בהתאם לסמכויותיו מכוח סעיף 5 לצו הפיקוח), ובכלל זה להשבית את המכשירים של Cellebrite שכבר נמצאים ברשות המשטרה באוגדה, לבטל את תוקף רישיונות ההפעלה של המכשירים, ולהימנע מלתת שירותים כלשהם ועדכונים החיוניים לתפעולם השוטף. בהקשר זה, יצוין כי על פי אחד מהסכמי השימוש של חברת Cellebrite אשר מפורסם באינטרנט, באפשרותה להשבית את המכשירים שלה מרחוק באמצעות "קוד השבתה"¹¹³.

121. נודה להתייחסות ללא דיחוי.

בכבוד רב,
איתי מק, עו"ד

¹¹³ <https://legal.cellebrite.com/us/Cellebrite-EULA.pdf>